

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administra-
ție.
Mărfuri publice și Loc de
schimb costă fiecare șlr 20 III.
Manuscripte nu se lua
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Discursul contelui Tisza.

De Vasile Goldiș.

Tisza a vorbit în parlament. A vorbit
pe chestiunea naționalităților.
Iată temeliile acestui discurs.

Maghiarii sunt un stat național maghiar. Ma-
ghiarii au întemeiat acest stat. Maghiarii
sunt să impună acestui stat timbrul in-
dividualității lor. Scopul final al politicii
acestui stat, cum se exprimă și răspunsul
mesajului al partidului guvernamental,
este desăvârșirea statului național maghiar
(magyar nemzetét államképzésé). Dacă
poziția asta are vr'un înțeles, atunci în-
țelesul acesta poate fi: în locul celor, să
vrem-o 7 milioane de maghiari să fie
Ungaria 19 milioane de maghiari. Care
să zică: desființarea etnică a popoa-
r nemaghiare și maghiarizarea lor de-
finitivă.

Acest scop se poate ajunge prin învă-
țarea pe ori și ce cale a limbii maghiare
pe partea popoarelor nemaghiare. Când
pe pildă absolut toți românii vor ști un-
gare, atunci ei nu mai au lipsă de limba
maghiară și se vor face unguri. Căci
se să ne înseamnă: înviziile înțelegerea
chiar mulți indivizi din poporul dela
pot vorbi două ori chiar mai multe
un popor întreg însă nici odată nu
peste două limbi, ci numai una.

Acesta este scopul politicii patriotice
maghiare. Acesta este interesul dinastiei, căci
mulțele fracțiuni de popoare, cari al-

cătuiesc imperiul Habsburgilor, este necesar
un punct fix și puternic, care să servească
de cheag al acelor fracțiuni etnice. Și acel
punct fix nu poate fi, decât națiunea ma-
ghiară, care, prea firească, nu poate gravita ni-
căieri în afară, ci este total ținută locului ce îl
ocupă, pe viață și pe moarte. Acesta este
interesul statelor balcanice, căci națiunea
maghiară a impus lumii și ține în viață
față de aceste state principiul: neatârarea
politică a statelor din Balcani. Popoarele
nemaghiare din Ungaria, cărora trebuie să
le zacă la inimă mărirea conaționalelor lor
din România și din statele balcanice, trebuie
asemenea să sprijinească politica *patriotică*
ungară, căci această politică este condițiu-
nea cea mai de căpetenie a neatârării sta-
telor compuse de conaționali lor.

În deosebi românii trebuie să sprijinească
această politică de întărire a maghiarilor,
căci aici în răsăritul Europei maghiarii și
românii stau singuri fără înrudiri în mijlo-
cul mării de popoare străine.

Românii din Ungaria deci atunci vor fi
patrioți, dacă vor conlucra la întărirea na-
țiunii maghiare și-și vor da tot sprijinul la
desnaționalizarea lor proprie și la contopirea
lor în națiunea maghiară unitară. Cu acea-
stă condiție de Tisza le săgădește
îngădui, ca trecerea asta să se poată face
fără multe dureri și medicamentul, prin care
din români să se facă unguri, are să li-l
amestece cu dulceață, ca să nu fie amar.
Iar aceia, cari nu vor primi aceste pilule
dulci, vor fi schingiuiți. Legea penală se va
aspri și pentru toți îndărătnicii se vor des-

chide temnițele ordinare, ba poate se va
stabilii și pedeapsa de moarte pentru toți
nemaghiarii, cari vor agita în contra unității
naționale a Statului-Ungar. Vorbitorul, care
a urmat imediat după Tisza, un anumit
domn Györfy Gyula, a și amintit, că între
legile vechi ungare era una, care stabilia
pedeapsa de moarte pentru tradarea de
patrie și a zis, că legea aceasta a făcut ma-
ghiar din nemeșii români din vechime.

Contele Tisza chiamă deci la munca
aceasta pe toți românii cuminți, în primul
rând îi chiamă pe prelații bisericilor române
și zice, că acum a sosit momentul împă-
cării, momentul de importanță în istoria
universală (világtörténelmi jelentőségű pil-
lanat).

Dar, românilor, cari ar primi statul ace-
sta patriotic al contelui Tisza, nu li este
iertat a se sfătui împreună despre ajutorul,
ce-l vor da politicii patriotice fixate atât de
lucid de nobilul conte, căci de s'ar aduna
la sfat politic ca români, atunci ei chiar
prin aceasta ar deveni imediat trădători de
patrie și vor fi tractați, nu cu pilule dulci
ci cu mijlocul cel amar al prefacerii din
români în maghiari. Ci dacă se vor găsi
români, cari vor să adopte politica patrio-

să se sfătuiască împreună, ci au numai de-
cât să intre în partidele maghiare. Care
cum îi place. Unul va intra în partidul lui
Justh, altul în al lui Kossuth, al treilea în
al lui Rakovszky István, al patrulea se va
alătura la partidul tinărului ungur Szabó
István, al cincilea va întregi rândurile par-

Paul Ehrlich, binefăcătorul omenirii.

Dr. A. L. Neisser, prof. la facultatea de medi-
cină din Breslau, directorul clinicii pentru dermato-
logie și sifilis.

— Sfirșitul lui Iunie.

Oricare cunoașcător al sifilisului va recunoaște
și știința medicală referitor la aceasta boală, prin
și din urmă al veacului trecut a făcut, un pro-
gres de extraordinară valoare, descoperind natura
cauza a multor boale a căror cauză era necu-
noaștă (tabes, poroliza progresivă, slăbiri de inimă
și de artere, etc.) și stabilind astfel principiul
metode terapeutice nouă. Un progres ce cu-
minte exploatat de câțiva medici și suferinzi, deja
acum a scăpat o mulțime de oameni de
atacuri sifilitice și a oprit răspândirea pri-
vilegiului. De altă parte însă caută să recunoaștem,
și cele mai importante probleme au rămas încă
neresolvate, și că toate cercetările au ajuns la
sfârșit. Ajunge un singur caz: până mai dău-
ni nu era cu putință să dai asigurarea, dacă
bolnavul s'a tămăduit pentru totdeauna, sau ger-
manii boalei au rămas vii, amenințând viața cu o
nouă infecție. Nu era cunoscută încă anume pri-
vilegiului infecției, și lipsa posibilitatea experi-
mentelor îndelungate cu animalele.

Este apoi îndeobște cunoscut, cum de odată,
peste două mari descoperiri a lui Schaudinn (ace-
sta împreună cu Hoffmann, aflase că prichiuito-
r sifilisului este o ființă animalică, minimală:
Spirochaeta pallida) și al lui Metschnikow Roux
și al lui Ehrlich, că și maimuțele se pot conta-
mă de sifilis) au deschis calea pentru prelucrarea

experimentală a problemelor patologice și tera-
peutice. Nespuse de mare muncă s'a săvârșit pe
baza acelor descoperiri, și multe credințe greșite
au fost dărâmate, ca de pildă credința despre ase-
mănarea sifilisului cu scarlatina și vărsatul: anume
că cel îmbolnăvit odată, devine imur, nu mai ca-
pătă a doua oară același boală

Poate și mai importantă a fost introducerea
serodiagnostice Wassermann-Bruck și subscri-
sul, o metodă de cercetare, care în cele mai
multe cazuri face posibilă constatarea aproape
sigură, dacă în sângele oarecui se mai găsește
venin sifilitic sau nu, ceea ce este important
pentru a ști, dacă cineva s'a vindecat definitiv,
sau, din cazuri de controversă, dacă sifilisul are
vre-o influență asupra cutărei boale ori nu.

Descoperirile acestea s'au făcut abia de câțiva
ani. Consecvențele lor salutare încă nu se pot
socoti în toate amănuntele. Cu toate acestea,
de pe acum se poate spune, că sânt progrese
ce și carl puțin se mai pot găsi pe terenul me-
dicinel.

Dar ce folos de toată perfecția diagnozelor —
vor zice laicii — ce folos de cunoașterea cea
mai științifică a boalei, dacă nu sântem în stare
a o vindeca. Mult laudatul mercuriu tot n'o fi
te miri ce minune; alintrea cum s'ar putea, ca
sifilisul s'aducă moarte fără de vreme încă pen-
tru alătea mii de oameni. În sfârșit, nu e chiar
și mercuriul un fel de venin?

El bine, nouă ne dă mâna să facem cea mai
energetică opoziție acestor fel de păreri. Mercuriul,
cumințe și la loc întrebunțat, este de fapt un
leac, ce face minuni și dacă s'ar da ascultare
precisă tuturor prescripțiilor medicale, cu privire

la mercur, am putea fi ferți de cele mai multe
urmări grave ale sifilisului.

Cu desăvârșire o nouă eră se începe însă
acum, pe terenul *terapii* însăși a sifilisului, cu
invenția directorului dela Institutul terapeutico-
experimental din Frankfurt, Paul Ehrlich. Zece de
ani petrecând în studii experimentale pe terenul
boalelor trypanozomene, (d. p. Insomnia), limite
trecute, ajunsese deja să surprindă lumea științifi-
că de pretutindeni, comunicându-i că are temei
a crede, că a găsit într'un arsenopreparat or-
ganic (arsenobenzol) un mijloc specific împotriva
sifilisului, un mijloc atât de zdrobitor pentru spi-
rochaetii răspânditori de sifilis, încât în anumite
împrejurări, ajunge chiar și o singură injecție,
o minimală doză, absolut fără pericol, pentru ca
boala să fie înlăturată dintr'odată.

Întălele experimente le făcu pe iepuri de casă,
și constată cu deplină siguranță pierrea sifilisului
în 24 de ceasuri. Continuă cu maimuțele și dădu
de aceleași uluitoare rezultate. Pe lângă acestea,
sute de mii de oameni au fost supuși la trata-
mentul cu mijlocul cel nou — »606« numit, după
ordinea ce ocupă în preparatele încercate de
Ehrlich; »Hata-serum«, după numele medicului
japonez, care face preparatiile în laboratorul lui
Ehrlich — și nespuse de importante, incalculabile
poate, s'au dovedit experimentele de până acum
în toate urmările lor. Bineînțeles ele se continuă
și nu pot fi socotite de epuizate.

Deși cunoaștem puterea mediciniei de excelent
antidot în contra paraziților de sifilis, lipsesc încă
experimentele întinse, pentru a putea stabili, dacă
ea poate înlocui mercuriul în orice stadiu al boala

tidului maghiar democrat al domnului Vá-
zsonyi Vilmos. Domnul Tisza adică a zis,
că el nu cere, ca acești români patrioți să
intre numai în partidul muncii naționale
ungurești, ci au voie să intre în orice par-
tid maghiar, numai între olaltă nu este
permis să se sfătuiască despre politică, căci
atunci sânt trădători de patrie și urmează
luarea capului.

Dacă românii vor face așa, atunci con-
tele Tisza le promite, că nu-i va mai călca
pe bătători, iar incolo președintele consi-
liului de miniștri se va îngriji să le im-
partă pilulele cele dulci de străformare na-
țională.

Nu-i vorbă, perspectivele sânt frumoase
și noi sântem încântați. Cum să nu ne bu-
curăm, dacă n'o să ne mai calce pe bătă-
turi? Așa ne-a durut și când ne-a călcat
pe bătătura dreptului de a învăța religiunea
în limba maicii noastre.

Și acum, dacă preanobilul conte Zichy
János va scoate din vigoare ordinațiunea
neomenească a nu mai puțin nobilului conte
Apponyi Albert, imediat ne vom prosterne
înaintea de tot nobilului conte Khuen-Hé-
derváry și vlădicii noștri vor purta toiagul
din sat în sat să propoveduiască credincio-
șilor, ce fericire îi așteaptă, dacă vor fi
patrioți, adică dacă vor ajunge fericirea de
a ști desăvârșit ungurește.

Dar încă, dacă în budgetul viitor se va
înscris un ajutor de una sută mie de co-
roane pentru consistorul din Arad și cel
din Oradea-Mare! Atunci fericirea noastră
va fi deplină și în fruntea organelor ofi-
ciale bisericești se va publica scrisoarea
fostului ministru Wekerle Sándor Nr. 6292
M. E. ex 1906, scrisoare »foarte confidențială«
care scrie Wekerle dă instrucție lui Ap-
ponyi, ca nu cumva să lase comuna bise-
ricească Hódmezővásárhely sub jurisdicți-
unea episcopului din Arad, unde a fost de
când s'a înființat, căci comuna aceea, îm-
preună cu celelalte, are să formeze cheagul,
în jurul căruia să se formeze episcopia

greco-orientală maghiară. Atunci episcopii
noștri vor preamări și ei acest plan, care
privește îndepărtatul viitor (messze jövöbe
tekintő).

Dacă în urmă s'ar mai întemeia încă vre-o
trei episcopii și dacă bărbați patrioți, ca în-
țelegători ai înaltei politici patriotice ar primi
mitra atunci, putem fi siguri că marea pro-
blemă a chestiei naționalităților ar fi rezol-
vită cu desăvârșire.

Și toate acestea ni le va da, (dacă ne vom
purta bine) guvernul Khuen tocmai acum,
după ce poporul românesc a zdrobit la ale-
geri partidul național. Și asta, ca să se do-
vedească înaintea poporului, că ceea ce se
acordă, se acordă din partea guvernului ca
grație curată, dar nu de frica naționaliștilor.
Doamne ferește!

Adevărat, că d. Tisza a fost odată însuși
ministru-președinte și nici atunci nu erau de-
putați naționaliști, mai mulți ca acum și dlui
tot așa de cuminte a fost, ca acum, dar
totuși nu i-a venit în gând să resolve che-
stia naționalităților așa de minunat, cum are
acum de gând. Adevărat, că lumea poate să
zică, lumea cea neînțelegătoare, vezi bine,
poate zice, că tocmai lupta mare a națio-
naliștilor a silit pe d. Tisza și pe toți po-
licianii din țară să recunoască faptul, că
chestia naționalităților este problema cea mai
de căpetenie a Ungariei.

Astea sânt însă lucruri bagatele. Lucrul
de căpetenie este, ca să nu mai fie partid
național. Apoi ca românii să-i lase focului
pe slovaci, sârbi, pe nemți și să facă ei
pace deosebit cu dl Tisza, căci ei sânt po-
por vrednic să primească binecuvântările
politice patriotice. Celelalte popoare nema-
chiar rămân în viața Domnului!

Așa apoi, primind noi cu toții patrioti-
mul adevărat, va fi pace și voie bună și
fericire, căci așa au făcut românii din Ma-
ramurăș și românii din Bihor, și vezi
acolo nu sânt agitatori, ci poporul româ-
nesc acolo e fericit, mulțumit, bogat și lu-
minat și trăiește în perfectă bunăînțelegere

lei, și în ce doze, și cât de des se poate aplica,
evitând și cea mai mică primejdie în tratament.

Cele mai frumoase efecte s'au arătat până acum
în cazurile de tumoare, de perioadă terțiară, și în
cele mai acute forme de sifilis, asemenea și în
cazurile de tot proaspete. Dar chestia principală
în terapia sifilisului este, să nimicim germenii în
organism, înainte de ce s'ar fi instăpănit de el,
și înainte de ce s'ar fi pornit devastarea. Dacă
leacul se va adevăra înadevăr inofenziv, cum pare,
atunci el va putea fi aplicat ca profilaxie cu mare
succes în toate cazurile, când există numai bă-
nuiala de sifilis!

Temelul e sigur, deci putem fi cu cea mai mare
nădejde în leacul lui Ehrlich. Dacă fiind răspân-
direa grozavă a sifilisului, ne putem aștepta la
o adevărată revoluție socială și igienică. Dar
încă dacă socotim cele multe boale de creier și
măduvă, ce rămân după sifilis și se ivesc adesea,
numai după zeci de ani. Nu specialistul în boale
venerice și nu dermatologul știu să vorbească
de ravagiile sifilisului, ci psihiatrul și specialistul
în boale interne.

Descoperirea lui Ehrlich nu este un noroc al
întâmplării. Ea este rezultatul final al unei munci
stăruitoare și calculate, începută încă de student.

Câtă energie nu a cheltuit până a putut îndrăzni
să recomande arzenobenzolul.

Întrii experimente chimice. Observații, cum a-
numite culori demonstrează o specifică înrudire
cu anumite organisme ale trupului animalic. Nu-
mai apoi se putură începe studiile de chemote-
rapie, va să zică căutarea mijloacelor chimice, pe
care deoparte parazitul le absorbe, de altăparte
din organismul omnesc se nimicește numai o
parte minimală, absolut dispensabilă. Și aici a fost
genial Ehrlich. E ceva nou, ca boalele trypano-
zomice să fie studiate pe baze de experimente
chemoterapeutice.

Adevărat, noua metodă încă nu se poate lăsa
pe mâna oricărui medic și oricărui bolnav, dar
încurând are să vie și timpul acesta. De pe-acum
însă putem afirma, că în ce măsură sifilisul deș-
teaptă groaza ca un flagel al omenirii, în ace-
iaș măsură avem dreptul a ne închina lui Ehr-
lich ca unul mare binefăcător al acestei omeniri
flagelate.

(N. Fr. Presse.)

trad. S. C. D.

cu societatea ungurească. Așa zău, ba
mâne, alduiască-te Dumnezeu!

Cu un cuvânt, discursul de
prea nobilului conte Tisza István a
chestia naționalităților cu desăvârșire
mulțumirea tuturor.

Ne închinăm!

Regele Carol al României
Din București ni se scrie că Regele
al României se va duce, între 15
August, la Viena spre a vizita pe
monarhul nostru și a-l felicita cu
ocaziune personal pentru jubileul
de ani.

Regele va fi însoțit în această călătorie
de principele moștenitor Ferdinand și
ministru de război generalul Călinescu.

Un învățător român suspendat. În
ministrații a început, după comitetul
lui, să se descarce și asupra Bihorului.
În învățătorii români din acest comitat, de
mare a alegerilor abea trecute. Astfel
știrea că comisia administrativă a
Bihor a suspendat din post, pentru un
de cinci ani, pe învățătorul român Toma
pentru ridicolul motiv că nu ar fi preș
școală cu copil progres mulțumitor
maghiară.

Pentru ce a căzut coaliția? Revista
ungurească »Renaissance« publică un
col cu următorul motto:

Cauza pentru care au căzut d. n. Koszta,
di. Ássy, Wekerle și Apponyi este călcarea
tului lor dat coroanel și păcălirea
Lațul întins de ei însși și a sugrumul.

Aceste cuvinte poartă iscălitura E. F.
von E. Cine-i acest misterios personaj?
Un ziar socialist îi dă următoarea des-
gare convingătoare: *Erzherzog Franz Fer-
dinand von Este*, adică însuși prințul mo-
ștenitor.

Enciclica Borromeo. La 4 Noembrie
se împlinesc 400 de ani de când Papa Pio
V-lea din Roma I a declarat sfânt pe episcopul
catolic al Milanului, contele Carol Borromeo.
zilele din urmă ale lumii Mai, Papa Pio al XIII-lea
a adresat credincioșilor săi o enciclică, în care
atrage atențiunea asupra acestui jubileu al
episcop care a săvârșit în viața sa multe
de filantropie și și-a expus viața îngrijind
bolnavii de cămă în 1576, — dar în acest
timp a fost și un zelos propagator al catolici-
mului mai ales în Svițera.

În enciclica aceasta se cuprind și expresii
nitore pentru biserica protestantă. Ministerul
externe al Germaniei, luând cunoștință de
a eastă enciclică, a intervenit pe lângă Văcea
și grație acestei intervenții Papa a dispus ca
enciclica să nu se promulgeze, ci să fie conș-
rată ca neavenită.

Episcopul catolic de Kalocsa o promulga
însă încă pe la începutul lui Iunie, înaintea
noua dispoziție a Romei.

Acum, după mai bine o lună de zile, un
de senzație publică știrea că enciclica a fost
mulgată și dă prilej la polemici înverșun-
cari nu sânt proprii decât să deștepte ura
fesionaă.

Se spune chiar că această chestie se va
în discuție în camera deputaților.

	<p>FABRICA DE OBLOANE JALUSINE DE ESSLINGEN CONTRA KAZELOR SOLAR SI STORURI</p>	<p>RONA ERNO BUDAPEST TELEFON 23-85</p>	<p>IZABELLA UTGZA 47. TELEFON 23-45.</p>
---	--	--	---

Membri guvernului au grăbit să declare că nu vor promulga făcând din partea episcopului de Kalocsa, adăugând în același timp că nu episcop n'a avut intenția de-a jigni sentimentele protestanților, dovadă că a promulgat-o de nota explicativă a Romei.

Politica de maghiarizare își scoate ghiarele în Bosnia. În ședința de alaltăieri a dietei bosniace Veselic a criticat faptul că la căile ferate din Bosnia s'au introdus table cu inscripția: „Vigyáz a vonat!”
Deputatul Veselic a spus că acele inscripții nu s'au pus decât dintr-o nevoie, ci sînt răsărite numai dintr-o nevoie de stăpînire a ungarilor. Oratorul a cerut să se pună aceste „dovezi” de putere ungurească în discuția Vice-președintelui Sola a făgăduit remedii. În timpul acestei discuții a domnit mare agitație în membrii dietei. Este remarcabilă obrăznicia cu care politica de maghiarizare caută acum să se vîră în Bosnia. Limba ungurească pentru țărănul bosniac traversează cu carul, sau linia ferată e cam de cunoscută ca și cea portugheză sau botoșă. Dar ungarul cearcă să-și ovîre și acolo ghiara, călînd de-acum încă pretenții asupra acelei țări și asupra final al stăpînirii și maghiarizării. Se pare că în Bosnia ghiarele obraznice ale politicii de maghiarizare vor fi rețezate că energia și poftele ungarilor de cucerire vor trebui să se astîmpere măcar.

Discursul contelui Tisza.

— Ședința Camerilor. —

Evenimentul ședinței de Marți a fost discursul contelui Tisza, care după cinci ani de exil benevol, a revenit în fruntea partidului guvernamental.

Discursul lui Tisza, rostit cu verva-i caracteristică, a fost primit cu aplauze nu numai din partea deputaților guvernamentali, ci și din partea deputaților kossuthiști — tot atât de intoleranți când e vorba de drepturile naționale ale popoarelor de altă naționalitate.

Pe lângă acest discurs, în ședința de Marți reproducem însă în rezumat larg, și pe a da cititorilor o idee exactă despre argumentația celui mai mare potrivnic al nostru.

Ședința de Marți.

După aprobarea sumarului ședinței trecute, se intră în discuția adreselor.

Bakonyi Samu (justhist) începe cu declarația că partidul său e hotărît să lupte cu toate puterile pentru realizarea reformelor electorale. În anul 1906 guvernul și Coroana s'au înțeles că această reformă să fie radicală...

Issekutz Gyözö: Nu-l adevărat!

Bakonyi: E atât de adevărat încât nici nu mai să dovedesc. (Sgomot. Președintele sună). Actualul guvern a venit cu același misiune, dar dintru început și-a pierdut simpatia, pentru că la alegeri a desfășurat atâtea teroare și a săvârșit atâtea volnicii, încât țara a trebuit să se convingă că avem de a face nu cu un guvern liberal, ci cu un guvern ultra-reacționar.

Atacă apoi guvernul pentru slugăria sa față de Viena și încheie cu declarația că primește adresa prezintată de contele Batthyányi.

Discursul contelui Tisza.

Contele Tisza: Nu voi polemiza de astădată cu părțile ce s'au rostit referitor la proiectul de adresă, ci vreau să mă ocup exclusiv cu o singură chestiune, care se învață departe peste considerabile de partid și a cărei esență, de-o extraordinară importanță pentru toți ungarul, ași dori

să preocupe azi în cel mai mare grad opinia publică ungurească. Chestiunea aceasta e: *rezultatul alegerilor în lumina politicii de naționalitate.*

Știm cu toții, că în timpul din urmă chestiunea de naționalitate s'a agravat într'un mod însemnat și că partidul naționalităților a desfășurat în trecut apropiat o activitate intensă în cameră, grație numărului sporit al deputaților naționaliști, afirmându-se mai viu decât în scurgerea a decenii întregi înainte. Și știm că partidele naționaliste s'au aruncat în lupta electorală recentă cu cea mai mare vehemență, agitând și terorizând în modul cel mai nefrînat. Putem să constatăm însă cu toții, fără deosebire de partid, cu o patriotică satisfacție, că alegerile au măturat de pe terenul vieții publice elementele naționaliste agitatorice. Acum e de datoria noastră să ne tragem consecințele și să facem un paș însemnat înainte pe terenul rezolvirii problemei de naționalitate. Credința mea e că națiunea maghiară n'a stat niciodată în fața unei probleme mai însemnate și mai grave, decât acum în fața problemei de a realiza unitatea de simțiri și mentalitate între toți cetățenii statului. Cutez chiar să afirm că Ungaria numai atunci își va putea împlini misiunea ce-i revine în istoria universală, când va fi realizat aceasta legătură de simțiri și mentalitate și cu micile națiuni ce înconjoară țara noastră și cari își pot regăsi cea mai sigură garanție a lor, tocmai în puterea politică și validitatea națiunii maghiare.

Condițiile obiective ale acestei soluțiuni sînt date în deplină măsură. Căci vă întreb: există oare în lumea întreagă un al doilea stat național, care să dea popoarelor sale de altă naționalitate un domeniu de drepturi și de libertate atât de larg ca Ungaria? (Așa e! Aprobări pe băncile guvernamentale.) Să și aducă aminte cei nemulțumiți cu stările din țara noastră, de stările de cari se bucură cetățenii de origină străină în alte state naționale. Gîndească se că oare există undeva în lumea întreagă un singur loc, unde ar putea să aibă un domeniu de drepturi atât de larg ca în Ungaria?

Dacă există condițiile obiective ale unei corecte aplicări a chestiunii în sfera politicii interne, națiunea maghiară aș putea să-și arde și în politica internațională menirea ce-i compele. Această menire și-a precizat-o în întăul rînd față cu statele din Balcani. Națiunea maghiară e menită să apere și asigure dezvoltarea liberă și independentă a acestor state. Ideea aceasta a fost dintru început idee ungurească. Și n'a fost o întâmplare, ci o urmare firească, din natura internă a împrejurărilor, că ideea aceasta s'a zămislit în clipa când națiunea maghiară s'a împăcat cu diplomația și au purces împreună a se valida ca un factor de importanță în politica externă. Dinastia s'a convins că cea mai puternică garanție de putere a ei e națiunea maghiară și politica apărării statelor din Balcani a adoptat-o la sfatul sfinților ei maghiari.

Kelemen Samu: Și ordinul dela Clopy s'a dat la sfatul consilierilor maghiari? (Sgomot).

Contele Tisza: Dacă vom urmări cu atențiune evoluțiunea chestiunii orientale în istoria diplomației din Europa, vom vedea, că până a nu se începe rolul maghiarilor, diplomația era stăpînită de două curente antagoniste: curentul politicii de expansiune și cucerire a peninsulei balcanice și curentul politicii de menținere a statului quo. După ce s'a pus capăt domniei turcești, Habsburgii încă u mai politica de expansiune. Carol al III-lea a purtat războaie de cucerire în Balcani și dacă norii de primejdie ce se înălțau dinspre apus și n'ar fi împiedecat pe Maria Terezia să continue politica aceasta, Iosif al II-lea ar fi făcut și el câteva încercări nenorocite în direcția aceasta. Dinastia Habsburgilor a suferit însă mari pierderi în Germania și Italia, unde i-au fost sdruncinate chiar temelile de putere și s'a văzut astfel nevoită a renunța la politica de cuceriri în Balcani. În vechiul trecut politica dinastiei s'a atașat apoi din cauze prea firești la

politica menținerii statului quo. Intre sprijinitorii acestui curent erau bărbați ca, Napoleon al III-lea și Bismarck. Napoleon cerea ca monarhia să renunțe la provinciile ei aliene și să ocupe în schimb prin ipatul dunărean. Bismarck, credincios vechilor tradiții, reprezintă până către anul 80 ideea divizării sferelor de putere. El nu înțelegea că singura politică îndrăzănită intereselor noastre de existență e apărarea independenței statelor din Balcani, împotriva oricărei tendințe expansive a marior puteri. Ideea acestei politici a fost ideea națiunii maghiare. Azi ea a trecut în conștiința obștei europene. Ea a fost adoptată și de Rusia.

Vecinii noștri dela răsărit și cel dela miază-zil n'ar trebui să uite că noua direcție în diplomația europeană porcede dela națiunea maghiară. N'ar trebui să uite că în bazenul Dunării există o mare putere, care știe să și apere interesele împotriva oricărui dușman și care își caută garanțiile existenței lei tocmai în neatărnamarea Balcanilor.

Polónyi Géza: Ce noroc ar fi pentru noi, să facem și noi parte din Balcani! (Mare zgomot pe băncile guvernamentale).

Contele Tisza: Pe domnul deputat îl cedez bucuros pe seama Balcanilor. (Iar tate).

Pozsgay Mik'ós: Mai bine ai ceda mandatul dela Ugra! (Zgomot).

Contele Tisza: Situația de mare putere a Austro Ungariei e deci totodată și interesul de viață al micilor state din Balcani.

Dar merg și mai departe: e în interesul de viață al acestor state ca să se menție organizația actuală a monarhiei, organizația care pe baza dualismului asigură națiunii maghiare o influență prevalentă asupra politicii externe a monarhiei. Monarhia va stăru pentru politica aceasta, numai până când va fi asigurată influența politică a națiunii maghiare. Și dacă monarhia ar ajunge în brațele tendințelor federaliste, federalismul întemeiat pe elementele slave ar reînvia germenii fatali al străduințelor de expansiune. Sînt fatali acești germeni și ar luate să sape mormântul monarhiei. Străduințele acestea expansive ar rezulta prevalența tendințelor centralizatoare ale națiunii maghiare e deci cea dintîi garanție de existență atât a monarhiei cât și a statelor dunărene. Iată deci că sînt date condițiile omogenității de interese între aspirațiile naționale ale cetățenilor noștri nemaghiari și între aspirațiile națiunii maghiare. Sînt date condițiile înțelegerii împreunate d'ntre noi.

Ugron Gábor: Dacă nu sînt ațâțați din Viena! (Sgomot).

Contele Tisza: Dacă examinăm condițiile subiective ale chestiunii, trebuie să constatăm cu durere că sîntem încă foarte departe de ținta dorită. Înăuntrul țării — grație liberalismului dus la extrem al națiunii maghiare — agitațiile împotriva intereselor de existență ale națiunii maghiare sînt la largul lor.

Ugron Gábor: Se fac cu mijlocirea Vienei!

Contele Tisza: Campania aceasta de calomniare își are efectele și peste hotarele țării. Vecinii, a căror razem sîntem tocmai noi, ne urăsc. Până și acei vecini a căror aparat oficial funcționează în direcția urmată de noi în politica externă, ne păstrează sentimente de dușmănie. Cări sînt cauzele acestor dureroase situații.

Să recunoaștem că în lumea de azi, când aspirațiile și conștiința națională sînt atât de vii — și poate că la națiunile mici mai vii chiar decât la cele mari — concetățenii noștri de altă limbă au nevoie de un mare grad de maturitate politică și de multă putere de renunțare, ca să se poată ridica la înălțimea intereselor lor naționale bine pricepute și să poată lucra în armonie cu ele. Căci înainte de toate concetățenii noștri de altă limbă trebuie să se împace cu situația înalterabilă, că fac parte din un stat național, care nu e un conglomerat al diferitelor popoare și rase, ci e un stat cucerit de o singură națiune, și că

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Welsmayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi

pecetea individuală, caracterul specific al acestei națiuni trebuie să și găsească o expresie deplină în filința statului întemeiat de ea.

Am fost totdeauna prietenul împăcării și al bunel armonii cu naționalitățile și cred să pot rămânea și în viitor. Sânt gata să le fac toate concesii ce nu alterează caracterul și unitatea națională a statului național maghiar. Aceasta este însă limita peste care nu putem trece nici cu o lotă (Aprobări). Aici e pârtețele de stâncă de care se va sfărâma oricine ar cuteza să-l spargă. Naționalitățile trebuie să fie seamă de faptul acesta. Ele numai resemnându-se în fața realității vor putea aduce servicii adevărate fraților lor de peste hotarele țării. Elementele mature dintre cetățenii nemaghiari să ia ele conducerea din mâinile agitatorilor și înfruntând orice aprobrii, să se pătrundă de datoria ce au în fața viitorului.

La rândul nostru, noi trebuie să întindem acestor elemente o mână de ajutor. Statul maghiar, de-o parte, trebuie să înfrunte cu o severitate neînduplecată pe agitatori, de altă parte, să sprijine că năzuințele îndreptățite ale națiunilor nemaghiare. Dacă cercetăm că ce-am făcut noi în trecut în privința asta, trebuie să recunoaștem că sântem vinovați de multă neglijență. Nu ne-am făcut datoria nici măcar față cu agitatorii. E spre rușinea noastră că n'avem nici până azi un sistem de instrucție a delictelor de agitație. Codul penal în privința aceasta e foarte rudimentar. Într-adevăr, trebuie să ne mirăm că se vorbește atât de puțin de o înăsprire a paragrafilor referitori la delictele de agitație naționalistă. Legile actuale sânt atât de laxe, domnește atât nesiguranță în concepțiunea delictului prin provocare, în concepțiunea delictului prin întrunire, încât câte-un biet nenorocit de agitator, încă dilentant, abia reușește să se prindă în rețeaua paragrafilor codului nostru penal.

Dr. Ștefan C. Pop: Au fost totdeauna și sânt și azi pline temnițele! (Sgomot).

Contele Tisza: Eu, repet, nu-mi pot închipui o politică națională corectă, fără să întărim mâna statului maghiar față cu acești agitatori. Ne-am zis că noi vinovați și ce privește partea a doua zic că noi prigoniim naționalitățile. Acuma însă ridicolă nici că se poate aduce decât acuza că națiunea maghiară e tirană. Căci, doar, noi nu știm prigoni și nu știm exercita nici o teroare, până la neajutorare.

Un lucru e însă sigur. Adesea ne năzuim să suplînim cu aparența celace am omis pe terenul esenței. Luăm măsuri și facem declarații de caracter național, prin care întărim numai și stărnim resens printre popoarele nemaghiare, fără să apropiem însă chestiunea nici cu un pas de rezolvire.

Domnilor deputați, în politică orice acțiune numai două ținte poate să aibă: întărirea taberei proprii sau zdrobirea taberei contrare. Ambele politici sânt corecte. O singură politică nu e corectă, politica care nu mă întărește pe mine, și nici pe adversar nu l slăbește ci-l întărește numai, și deșteptând în el patimii îi ofește energie. Mai ales în chestia naționalităților politica aceasta poate să fie fatală, pentru că e exploatarea de agitatori. Chestia s'a agravat și în urma pasivității elementelor iubitoare de pace ale naționalităților. Situația s'a înrăit tot mai mult, așa încât cu prilejul campaniei electorale din 1906 cu toții ne-au putut convinge că agitatorii naționaliști cuceresc teren și că atunci cu mai multă dreaptă — decât cu ani înainte — puteau să afirme că ei sânt adevărații reprezentanți ai naționalităților. Intre aceste împrejurări, în clipa din urmă înainte de izbucnirea luptei s'a ivit chestiunea înțelegerii.

Incheierea unei înțelegeri cu partidul naționalităților părea cu puțință. Eu, din parte-mi, nici odată n'am dorit înțelegerea cu partidul naționalităților, fiindcă eu sânt hotărât să mă înțeleg cu cetățenii mei nemaghiari, dar cu partide de-ale naționalităților nici odată nu voi încheia cartel. (Aplauze furtunoase în dreapta).

Înțelegerea n'a reușit. Lupta a izbucnit și dnii naționaliști n'au fost scrupuloși în alegerea mijloacelor.

Ștefan C. Pop: D-Voastră poate și fost scrupulosi?

Contele Tisza: D-Voastră și desfășurat o agitație antipatriotică; am fi fost deci imbecili, dacă am fi fost scrupuloși față cu D-Voastră. (Aplauze în dreapta).

Lupta s'a sfârșit cu înfrângerea partidului naționalităților, iar acum, după luptă, a sosit momentul să rezolvim această chestie.

Acuma după biruința noastră strălucită domnilor, dacă vom face concesii, nimeni nu ne va putea spune că sânt dictate de sentimentul fricii și că le facem spre a vă cîpăta sprijinul d v. (Aplauze în dreapta, mișcare la naționalști). Orice concesie se va privi drept un dar spontan al biruitorului împotriva agitatorilor, pentru că au fost vrășmașii statului, dar vrășmași și rasei lor, căci dacă slăbesc statul, ei primejdiesc și pe consinginii lor. Cred că a sosit timpul ca statul și națiunea ungară să facă un pas curajos înainte pe terenul concesiiilor. Dar nu le vom putea face decât dacă vom avea garanțiile necesare că în sfârșit elementul conducător al românilor a revenit la sentimente mai demne. Mă adresez mai întâi șefilor naturali ai societății românești cu rugămintea să profite de acest moment important în toată istoria universală. Mă adresez românilor fiindcă ei au mai multă putere materială intelectuală și morală și fiindcă lângă țara noastră se ridică mândru regatul României independente. Dacă vom roti ochii în Europa întreagă numai aici vom găsi două popoare lipsite de popoare înrudite. Alte popoare au vecini la care se pot alătura, numai noi trebuie să ne complectăm reciproc și să ne păstrăm neatrănarea umăr la umăr.

Teodor Mihail: Nu-l lucru nou! Știm și noi lucrul acesta! (Sgomot).

Contele Tisza: Domnule coleg, nu este nimic mai frumos decât dacă un bărbat știe să puie în armonie faptele cu cele ce știe.

Ș. C. Pop: Intre stăpâni și slugi nu poate fi niciodată armonie!

Contele Tisza: Factorii serioși ai politicii ungurești au simpatii pentru România și a dovedit asta și în trecut. Dorim ca ea să înflorească neatrănată de teroarea slavă. Păstrăm azi încă simț oficială corectă, supușii noștri români au știut să afișe prin calomniile mișești opinia publică românească contra noastră. Starea asta de agitație împotriva noastră în România nu poate dăinui mult timp. Persoanele din România cari înțeleg în mod just interesele României, au datoria de a se ridica împotriva acestui curent. Legătura dintre noi și România trebuie să o formeze nu agitatorii, ci elementele serioase și ele trebuie să potolească prin înrădăcinarea lor și pe românii de aici.

Înțeleg, d lor, foarte bine că românii din Ungaria privesc cu mândrie și bucurie avântul României libere și înțeleg că ei își văd într-însa întruparea idealului lor. Dar li rog să cumpănească că nu vor sprijini avântul României decât prin colaborare credincioasă cu noi, întărind situația poporului unguresc, care la rândul său își va pune toată puterea pentru păstrarea independenței României.

Nu vor fi români bui, dacă vor produce aici diversuni și dacă își vor da aparența de supuși deosebit de credincioși ai dinastiei cari își dovedesc credința către dinastie prin ură contra națiunii ungurești prin muncă de subminare contra țării și prin atentate ucigăse contra noastră (Aplauze).

Oratorul spune că ungurii nu vreau renegați, ci se adresează din nou factorilor importanți din viața românilor, cerându-le concursul și cerându-le să părăsească pasivitatea lor de până acuma. Nu vrem să facem politică de struș. Știm că pacea și armonia adevărată între unguri și români a fost totdeauna foarte departe de realizare. Au fost epoce de pace și liniște, dar supt spuză-a ars scântela, și neîncrederea nu a putut fi stinsă nici-odată.

Au fost puțin oazele, ca în Maramurș ori Bihor, unde societatea românească s'a contopit în sentimentele frățești cu ungurii. Dar în restul țării românii au stat străini de unguri și elementele agitatoare au început acțiunea lor. A urmat apoi faza mai nouă, acută, a luptelor naționale, când s'a intrat în activitate și au știut să-și dea aparența unei puteri aspre și impunătoare. Numai acuma în urmă s'a ridicat un număr mic de oameni cari au spus că agitatorii

incă nu au prins rădăcinii în popor și că numai o acțiune energică și curajoasă, dărâma puterea închipuită, nălucrea ca să amăgesc.

Ștefan C. Pop: V'au trebuit mult timp să facă asta!

Contele Tisza: Am reușit să-i întindem domnii aceștia cu puțin și regretăm puțin cepșii.

Teodor Mihail: Mulțumim pentru asta.

Contele Tisza: Am reușit prin candidatură, dar a fost interesant a se vedea că între doi candidați români, unde românii au avut curajul să ridice steagul politice.

Ștefan C. Pop. Ca sprijinul jandarilor

Contele Tisza. Urmăriți puțin situația torală, o veți găsi că pretutindeni Dr. se zdrobiți cu mici minorități față cu candidații mării patrioți (Aplauze în dreapta). A se vedea că aceste elemente răzlețe și se închege și să conducă opinia publică nească, dar nu în forma, moartă dintr-unul partid moderat românesc. După ce partid moderat și naționalist e condus de adiecto. (Aplauze) Înmediat ce el ar forma partid național, ar nega unitatea politică a țării ungare. Aceste năzuinți nu pot înțeleg să treacă sfărâmate și nimicite prin luptă.

Tisza: Să între în arena politică chemați ai românilor patrioți, să se spună că veți putea găsi și atunci vom crea bazele unei politici sincere, cu jefte chiar. Prin agitație și veți putea găsi concesii dela națiunea noastră. Admiteți însă sincer ideea unității politice maghiare, acceptați chiar bazele șefilor de drepturi, dar nu ca grupare separată ca factori egal îndreptății ai vieții politice resti și așa să intrați în mijlocul nostru. (Zgomot. Strigăte: li chiamă la ei!)

Juszth: Politică de partid! li chiamă la ei! mând în partidul guvernamental (Zgomot).

Tisza: În mijlocul nostru fusese mai mult toate partidele ungurești. Să și așezăm

Apropierea trebuie să se facă din ambele părți. De o parte stă clerul înalt românesc, care să implinească o chemare sfântă; de altă parte guvernul care poate să lucreze și să clarafii în numele națiunii ungurești. Acești factori au să găsească condițiile acțiunii politice de apropiere. Cari sânt aceste condiții să le descopere și să le vestească.

Nu vreau să îngreunoz situația prin discuții de amănunte. Li asigur însă pe d. miniștrii ședințe că nu va putea aduce țării un sens mai mare decât dacă va apropia măcar cu un pas chestia aceasta de rezolvirea ei. (Aplauze în dreapta).

Domnilor deputați! Aici în sudul Europei unde națiunile nasc, luptă și dispar, unde ședințele se schimbă în mod caleidoscopic, — a sosit acum momentul așteptat de decenii lungate, de a putea ajunge la o înțelegere deplină. Norocul pare a ne zîmbi. Mă adresez celor cari pot să ia parte la rezolvirea chestiei rugămintea: să nu scăpăm momentul acesta rărit! (Aplauze prelungi și îndelung repetate în centru).

După o pauză de cinci minute la curând!

Györfy Gyula, care primește proiectul telui Balthyányi.

Ședința se ridică la orele 2 d. a.

Ședința de Miercuri.

După aprobarea sumarului ședinței de Mar se aleg membrii comisiei de cenzurare. Se încheie în ordinea de zi.

Polónyi Dezső (fiul fostului ministru de justiție) vorbește despre guvernul coaliției și atacă pe contele Andrássy, care ajungând la guvern a înduplecat celelalte partide să ridice steagul ca în chestia băncii să aibă deplină libertate. (Zgomot. Strigăte: li chiamă la ei!)

Vorbește despre corupțiile electorale și cere dela guvern să dea seamă de milioanele cheltuite în mod murdar (Sgomot). Contele Tisza

... în dreapta: Éjen Tisza. Strigătele se ur-
... de repetiție ori. Pres. sună) a rostit eri un
... pe care l-a mai rostit în Oradea mare la
... (Sgomot). Discursul acesta e apologia
... urmate de coalțiile față de naționalități.
... și el vinovat că s'a înrăit această chestie
... (Sgomot. Protestări. Pres. sună).

Polonyi îl atacă pe Tisza, folosind expresii
... parlamentare, pentru care e chemat la ordine.
... poate apoi adresa guvernului și încheie cu
... declarația că primește adresa prezentată de con-
... Mihályi.

Dr. Várdi Zsiga (guvernamental) la apărare
... Declară că pentru abuzurile electo-
... nu e vinovat partidul guvernamental. *Abuzu-
... aste sânt un păcat unguresc, un păcat
... care de veacuri a inficiat constituția
... (Sgomot. Protestări. Vociferări).*

Oratorul încheie cu declarația că primește pro-
... guvernului.

Interpelări.

Lengyel Zoltán Interpelează în chestia stărilor
... deloase dela universitatea din Budapesta.

Kovács Gyula Interpelează în chestia cartei
... fabricanților de zahăr și în chestia reformei

Enciclica Borromes.

Turóczy V. Interpelează pe ministrul de in-
... în chestia enciclicel papale, promulgate de
... episcopul dela Kolocsa și-l întreabă ce măsuri
... lua ca pacea confesională să nu fie tur-

Khuen-Héderváry răspunde că guvernul e
... competent de chemarea sa. Deocamdată, neavând
... pozitivă despre promulgarea enciclicel, nu-
... pot să declar că nu vom renunța la
... și vom ști să apărăm pacea
... dacă cineva ar încerca s'o tur-

Sedința se ridică la orele 2.

Voci de presa

despre proiectul nostru de răspuns
la mesaj.

Este un succes moral însemnat al par-
... național faptul aproape că toată presa
... s'a ocupat în articole lungi cu
... proiectul nostru de răspuns la mesajul îm-
... părătesc. Felul și tonul în care se ocupă,
... firește, nu ne poate mulțami nici decum,
... dar e caracteristic că presa ungurească
... o importanță atât de mare proiectului
... de răspuns al unui partid de 8 deputați. E
... mărțurisirea că cu tot numărul lor mic,
... deputații noștri reprezintă mari mase de
... alegători și că chestiunea națională e de-
... parie de a fi »rezolvită« prin alegerile
... trecute.

După vechiul lor obicei însă, ziarele un-
... gurești caută să reducă chestia națională
... din Ungaria la o chestiune economică și
... administrativă. Ajung unele reforme admi-
... nistrative și măsuri pentru proprietatea eco-
... nomică a țaranului român, zic ele, și mo-
... tivul nemulțămirii lui vor fi înlăturate.
... Atunci și »ațițătorii« cari firește lucrează
... pentru meschine interese personale de că-
... pătuială, acești »exploatare fără scrupul«
... ai nemulțămirii țaranului vor pierde orice
... teren și vor rămâne izolați.

Este asta vechea tactică a mentalității
ungurești care caută veșnic să deturneze
discuțiunea, dându-i altă direcțiune. Un-
gurii sânt gata a admite legitimitatea unei
părți a plângerilor noastre, spre a înăbuși
și înlătura partea care i doare mai mult:
partea de nedreptăți *naționale* de care ne
plângem. Sânt în stare să și injure propria
lor administrație, preț de trei coloane, fac
subprefecți, notari și alți slujbași troacă de
porci, admit că partea cea mai mare a po-
porului nostru suferă de mizeria economică,
dar toate astea pentru a nu fi nevoiți să
facă concesii în domeniul drepturilor *na-
ționale*. E o veche apucătură a cărei șire-
tenie e cusută cu ață albă.

Poporul românesc suferă și de nedrep-
tăți administrative și economice de sigur.
Dar dacă ar avea dorinți *numai* pe aceste
terene, atunci pentru ce nu s'ar alătura bu-
năoară la vre-un partid de opoziție *ungu-
resc* care poate lupta de asemenea pentru
încetarea lor? Iată kossuthiștii, iată demo-
crații, partidul micii țărâni sau partidul
socialist, toate cer reforme pe acest teren,
unele, ca partidul socialist, merg chiar mai
departe decât partidul național românesc pe
acest teren.

Cu toate astea țaranul român se alătură
cu însuflețire la partidul nostru, pentru ce?
Pentru că afară de dezideratele lui econo-
mic și administrative partidul reprezintă și
idealul său *național*. Acest ideal are rădă-
cină adâncă în sufletul țaranului român. El
nu vrea numai libertate *fizică* și bunăstare
materială, ci cere și libertatea cea mai
ideală și mai scumpă, *libertatea națională*.

Presa ungurească însă nu admite asta,
ci pleacă din premisa falsă că țaranul nos-
trebuie de ordin *ideal*, ci se mulțamește
cu a ele de ordin pur *material*. Respingem
presupunerea asta cu atât mai mult, că nu-i
numai *neadevărată*, ci și jignitoare și înjo-
sitoare pentru poporul românesc. Țaranul
nostru are un mare fond de idealism, do-
vadă alegerile trecute și motivul național
este cel de căpetenie care-l aduce în tabăra
naționalismului românesc. Pentru asta el
suferă bucuros toate prigoniri și înfricările,
respinge sumele enorme ce i-se oferă pen-
tru votul lui și votează fără nici o contrava-
loare materială pe candidații naționali.

Nu este caracteristic că mișcarea națio-
nală e atât de puternică în ținuturi unde
țaranul român e mai bine așezat, ca în șe-
sul Aradului? Podgoria cea atât de înflo-
ritoare cu comune ca Șiria, Pâncota, Co-
vâșințul au ales în mod unanim pe un de-
putat naționalist, pe dl. Ștefan C. Pop.
Aici nu poate fi motivul nemulțămirii ma-
teriale sau mai puțin ca în alte locuri, prin
urmare, după gazetele ungurești, aici »ați-
țătorii« ar trebui să găsească mai puțin
teren. Sau să luăm comitatul Sibiiului. Se
poate spune că aici românul e *relativ* mai
bine și românește administrat, puterea dela
comitat fiind în mânele sașilor. Comunele
au notari, subprefecți și alți slujbași
români și limba oficială internă e

cea românească. Nefiind aici nemulțămire
contra administrației, »agitația« noastră ar
trebui, tot după zierele ungurești, să răsune
în pustiu. În realitate însă nicăiri alegătorii
români nu sânt mai devotați partidului na-
țional ca aici și se poate spune că aici
*absolut nici un vot românesc nu se dă pen-
tru străin!*

Faptele aceste dovedesc în mod absolut
indiscutabil cât de greșită îi teza ziarelor
ungurești.

»Budapesti Napló«.

Iată câteva voci din presa ungurească.
Ziarul guvernului scrie un prim articol întitu-
lat *chestia naționalităților*. Spune că discursul
domnului Mihali și proiectul de răspuns citit
de el au fost cea dintâie clipă serioasă în dis-
cuția parlamentară. Despre chestia naționalită-
ților, avem obiceiul de a spune că nu există.
Sânt ațițători naționaliști a căror meserie e de a
creia chestia națională din chestia administrației
ungurești — chestie care există foarte mult.

Discursul domnului Mihali ne-a schimbat în
parte această părere.

Am învățat dintr'însa că, deși chestia națională
la noi are rădăcinile în administrație, am ajuns
totuși cu timpul acolo că ea există. Parte fiindcă
relele administrației nu au fost lecuite, parte
fiindcă am sprjinit munca ațițătorilor în loc de a-l
pune piedici.

Coalțița a făcut numai o politică de mici pri-
goniri, călcându-le nemaghiarilor pe bătători. A
lăsat să intre în parlament un mare număr de
deputați naționaliști, ba chiar l-a adus într'adins
în cameră (Ce calomni nedrepte pentru coalțița
N. R.) iar când au fost înăuntru, l-a bătut cu
cuvântul și cu pumnul. Afară de parlament au
făcut mari făgăduieli alegătorilor nemaghiari, în
realitate însă le-au luat multe drepturi și așeză-
minte. Astfel au creat ei chestia națională.

Ce trebuie să facă guvernul de acum? De
sigur contrarul faptelor coalțiței. Nu trebuie să
facă compromisuri cu ațițătorii (deși, o, cât ar
... Să nu făgăduiască nimic ce se împotrivesc cu
ideia de stat unguresc, dar trebuie să dea cetă-
țenilor nemaghiari fără vătămarea și păgubirea
ideii de stat.

Pentru a mulțumi pe nemaghiari, trebuie să
ne coborâm la rădăcina chestiunii naționale, la
relele administrației ungurești. Administrația un-
gurească e cea mai rea din Europa întreagă. În
fiecare comitat sânt câțiva viriliști unguri poten-
tați cari stăpânesc situația, aleg și destituiesc pe
funcționari. Aceștia din urmă se află la mila
lor și pentru a se menține, pentru a-și asigura
existența și înaintarea lor în slujbă, fac orice ile-
galități împotriva nemaghiarilor spre a avea gra-
țiile acelor câțiva viriliști puternici.

Cum se vede și ziarul acesta reduce chestia
națională la o chestie pur administrativă și spune
că trebuie să ni-se dea tot ce ne păgubește ideia
de stat. Asta e o formulă atât de vagă, încât sub
pretextul ei ni-se pot lua și puținele drepturi ce
avem azi.

»Pesti Napló«.

Ziarul acesta spune că oratorul partidului no-
stru (d. Mihali) trebua să facă deosebire între
acuzele ce aduc guvernului și acele contra po-
porului unguresc. Cele dintâi sânt drepte, căci
privesc ilegalitățile electorale, dar celelalte sânt
nedrepte, căci privesc poporul unguresc întreg.

Izvorul nemulțămirii poporului românesc, ur-
mează apoi, e același ca și al altor popoare: *mi-
zerie socială, asuprire economică, inapoterie cul-
turală*. Poporul românesc sau slovăcesc nu-l ne-
fericit fiindcă nu poate trăi în comunitate politică
cu frații lui de peste hotare, ci fiindcă îl asu-

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta pentru că dela **Székely și Réti**
fabricanți de mobile în Marosvásárhely, se capătă **garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor** și constă din:
2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de **360 coroane**.
Tot aceeași cu toaiețe în 3 părți **400 coroane**.

Mare economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocmelii separate, în oricare parte a Ardealului
la provincia la dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mostre și servim cu prospecte și cu deseme. - Să fim atenți la firma!

prește și exploatează și pe el banca românească și slovacăscă capitalul mare și marea proprietate precum și țărănul ungar e apăsător de mîle de privilegii ale claselor privilegiate.

Dar luptătorii naționaliști au prezentat problema națională mai ales în fața străinătății ca o problemă națională, deși în realitate și ea e în rîndul întîi o problemă economică și socială la care ei poartă vina întocmai ca și noi.

Și mai jos: Naționalismul poartă pe bord totdeauna o marfă suspectă și cine face negoț cu lozincele naționale sau vrea să-și miște existența politică cu ele, totdeauna va ajunge bătut de urmărește în fond scopuri cu desăvârșire străine de naționalism. Și agitația națională a ajuns de mult să fie bănuț...

Concluzia asta însă a ziarului unguresc, care a reprezentat și el totdeauna naționalismul unguresc în forma lui kossuthistă, poate fi întoarsă împotriva naționalismului unguresc. Dacă lozincele naționale fac să fie suspecți oamenii cari le poartă în gură, atunci mai întîi va trebui să bănuim pe ungurii kossuthiști.

Pester Lloyd.

Recunoaște și el că discuția serioasă a mesajului a început în clipa când d. Mihali a prezentat proiectul nostru de răspuns. Ziarul acesta vede însă în textul lui multă ipocrizie, reticențe și intenții ascunse, de pare că ar fi făcut de un călugăr. Strecoară vechea bănuială că intențiile noastre ar fi iredentiste.

Călugărul nu se află pe partea noastră onorabililor, ci șade în tabăra voastră, alături de șeful vostru!

Magyar Nemzet.

Vorbînd despre proiectele de răspuns ale opoziției ziarul oficios spune aceste:

Și în proiectul naționaliștilor se întîlnește aria veche și searbădă ca în flașeta orbuii. Se amintesc atrocitățile electorale, se arată rănile lipsei de drepturi și asupriri și votul universal lor, o revînire și coborare în gîndul lor întîm, o apropiere de ideea statului unguresc.

E multă ipocrizie în plîngerile pentru abuzurile electorale. Trei milioane de români nu-au putut alege decît cinci deputați dar și asta a costat viața a opt oameni, zice Mihali cu puterea epigramatică. Câte cuvinte atîtea rătăcirii. Unde sînt cele trei milioane de români dacă nu sînt în lună? Și cine răspunde pentru viețile celor opt oameni?

Cine-i răspunzător pentru-că într'un comitat care și în 48 a rămas liniștit (Făgărașul N. R.) cu care autoritățile și judecătorii n'au avut nici un lucru; unde poporul trăiește în bună stare (?), unde statistica nu înregistrează nici un singur cerșetor: acolo politica națională a atîțat atît de mult poporul încît el fără motive s'a năpusit asupra jandarmilor (bieții jandarmi N. R.)

Cum se vede ziarul guvernului își face plăcerea de a tîgădui pînă și existența celor 3 milioane de români și mai adaugă și cinismul de a minți că la Mărgineni poporul ar fi atacat pe jandarmi și i-ar fi provocat de bună voie ca să-l împuște ca pe câni.

Situația politică.

Discursul lui Tisza și Români.

Discursul contelui Tisza rostit în ședința de ieri a Camerei e viu discutat în toate cluburile politice. Cum era de prevăzut, în cercurile politice ungurești s'ovine l-se aduc contelui Tisza elogiile cele mai exagerate. E firesc ca discursul să fie obiect

al discuțiilor și în cercurile deputaților naționaliști. Asupra impresiei ce a făcut asupra deputaților noștri, d. Dr. Teodor Mihaly, președintele clubului parlamentar al deputaților naționaliști, a făcut următoarele declarații:

Discursul contelui Tisza în loc să îmbuniască situația, a fost ulei pe foc. Deputații partidului naționalității au găsit situația cum e astăzi. Situația va rămînea aceeași și mai departe, pentru-că cîtă vreme va exista o naționalitate, va exista și un partid al naționalității. Dacă se recunoaște dreptul naționalităților la promovarea limbei și culturii lor, trebuie să li-se acorde și mijloacele de-a se organiza pe baze naționaliste. Astăzi, nici o clasă și nici o naționalitate nu-și poate apăra interesele fără organizație. Tisza ne refuză însă posibilitatea acestei organizații. În direcția vizată de Tisza s'au mai făcut apeluri către prelații bisericii române și pe vremea contelui Lónyay, pe vremea lui Coloman Tisza și a lui Szilágyi, dar aceștia li-au mărturisit sinceri că nu pot să primească rolul ce li-se ofere, pentru-că și-au pierdut înrîurînța asupra poporului, în urm a dispozițiilor pe care guvernele ungurești le-au adus împotriva bisericilor și a naționalităților. Noi deputații naționaliști vrem să resolvim chestia în mod temeinic și dorim raporturi într'adevăr pacifice, dar statornicirea lor atîrnă dela guvern. Tisza e, poate, un mare bărbat de stat, dar viața practică n'o cunoaște nici astăzi. Altminteri n'ar fi putut să afirme că Români îi urăsc pe unguri. Amărăciunea care dăinuiește, plîngerile ce le purtăm nu sînt îndreptate împotriva ungurimii, ci împotriva acțiunilor nedrepte ale guvernelor și ale organelor lui.

numai vederile clubului parlamentar, ci opinia întregului partid al naționalităților vor contribui și mai mult la închiegarea rîndurilor noastre, — cel mai bun răspuns ce-l putem da trușiei moșterului dela Geszt.

Intrebat de corespondentul ziarului »Az Est«, deputatul naționalist, d. Dr. Ștefan C. Pop, a făcut următoarele declarații despre vorbirea contelui Tisza:

Voiu răspunde contelui Tisza, căci partidul naționaliștilor nemaghiare nu poate lăsa fără răspuns atacurile contelui Tisza. Așa se vede că Tisza a voit să-i cauzeze o bucurie primului ministru Khuen, abătînd atențiunea în cursul discuțiunii răspunsului la mesaj asupra vechiului lui băț de călărit, asupra chestiunii de naționalitate. Tisza a declarat iarăși că va considera pe deputații naționaliști drept dușmani ai patriei, pînă când nu se vor atîșa la unul dintre partidele ungurești. Supt acest partid contele Tisza a înțeles partidul guvernamental, căci doar îl făcuse și pe sîrbii radicali, trădători de patrie fiindcă aceștia au sprijinit pe Justh. Ei, apoi noi nu vom intra nici odată în partidul guvernamental și-l dăruiem pe Mangra întocmai cum el a ținut să-l dăruiască pe Polonyi Balcanilor.

Impăcarea guvernului cu croații.

Banul Tomasich a avut azi o consfătuire cu primul ministru și pe baza înțelegerii ce s'a făcut între ei, a chemat telegrafic la Budapesta pe toți deputații croați. Măne înainte de amînză deputații croați vor ține o conferință, în care banul Tomasich le va comunica rezultatele consfătuirii sale cu contele Khuen. Ziarele ungurești, sînt informate că între contele Khuen și banul Tomasich

domnește o perfectă înțelegere. Contele a făgăduit că pentru precizarea doleanțelor va propune în cameră alegerea unei comisii speciale.

Vasile Mangra

În adulațiunea sa fără margini pentru Tisza, famulusul acestui mare vrăjitor prezintă sile Mangra, a făcut corespondentului »Az Est« următoarea confesie:

Vorbirea contelui Tisza e, după părerea de-o însemnătate epocală. Că va avea vre-un rezultat concret, încă nu se poate ști. Atîrnă multe dela felul pașilor ce va face guvernul în cursul discuției asupra proiectului adresă. Eu n'am de gînd să iau parte la ea.

Știm că Mangra a dezertat din tabăra națională, nu mînat de puterea irizistibilă a unora, ci convingeri, ci atras de himera unei victorii rostratice și știm că Mangra, care a crescut pe vremuri mentalitatea transcendentă a unora, o recunoaște într'o frapantă manifestare de mentalitate rabulistică a stăpînului său de azi, iar când știm toate aceste, ne covârșește sentiment de adîncă aversiune și stîm un sentiment de atîta perfidie și cinism care cuprinde în puținele vorbe ce a spus guvernului ungar dela »Az Est«.

Inspectori școlari confesionaliști

Supt acest titlu a apărut în nrul 132 al »Az Est« un articol scris de un prieten al școlii.

Chestia, ce se tratează în acest articol, e una din cele mai importante afaceri școlare. Este vorba de instituirea inspectorilor școlari confesionaliști de-o instituțiune pe care o reclamă de mult timp interesul bine priceput al școlii. O redacție deosebit de greutățile ce s'au pus și se pun în calea realizării acestei instituții, de pe care se poate realiza, încît nici pînă în ziua de azi nu s'au realizat.

Sînt întru toate de acord cu d. un prieten al școlii, că instituirea de inspectori școlari, contemplată de singade episcopilor, poate duce la scopul dorit. Nu considerăm însă concluzia, la care ajunge d-sa, cănd e vorba de instituirea inspectorilor școlari după propoziția lui, cel puțin în formă, în care o contemplă d-sa. E știut de toți, că știința teoretică e o practică foarte puțin cumpănitoare. Ce s'au realizat însă în cazul, cînd și una și alta lipsesc? Cred greșită părerea, că școlile ar face mult progres, dacă ar fi vizitate mai des de către inspectorii școlari de acum.

Nu, pentru-că cel ce cunoaște mai de aproape afacerile școlii de azi, știe, că nu negreșim în învățătorului în locul prim e cauza puțină de progres, ci îngreunarea școlii de o parte, de altă parte și lipsa de dexteritate în conducerea afacerilor școlare. Accentuez lipsa de dexteritate pentru-că nici școlile cele mai bine organizate n'au ajuns încă la stadiul de a ști cu siguranță că ce, e și cum să se propună materia de învățămînt în școlile populare. E o mare mîntare în mersul școlii, spre a afla calea cea mai potrivită; frămîntarea care va mai dura încă mulți ani, pînă se va limpezi lucrul pe deplin. Și apoi să nu se peardă din vedere, că conducerea unei școlii, nu e o simplă meserie, ci o artă cea mai complicată, arta la care s'au realizat numai cunoștințe vaste, ci și o experiență delungată.

Oamenii încărungiți pe terenul școlar sînt la departe de a susține, că ar fi deplin versat în afacerile școlii. De sigur însă, că vor ști mai mult decît aceia, cari cunosc școala mai mult de exteriorul ei. Și dacă aceasta se constată desigur, nu e oare riscată părerea, că inspectorii școlari, azi, vizitînd școlile mai des, ar contribui mult la mersul școlii? Aceasta se poate susține.

Gulere și manșete mai frumos curățeste fabrica de spălat cu aburi

UNIÓ

Kluj—Kolozsvár, Ferencz József-út 100. Telefon Nr. 395.

Lucrările din provincă dacă trec peste 5 cor. le retrimite franco.

— În cazul, când apreciem școala după formă și nu după esență. Decât că formalitatea este mai de condamnat, decât însăși neactivitatea. Prima impresie mintea, iar cealaltă o lasă în cursul ei natural. Aici nu poate fi vorba de disciplinarea, ci de luminarea învățătorilor în aplicarea de metod, didactică și pedagogie. Iar adevărate îndrumări nu le poate da omul fără experiență proprie; și nu mai ales în împrejurările, în care trăiește școala noastră.

Sistemizarea posturilor de subinspector școlar este o necesitate ce se impune, iar rezolvarea acestora se poate face numai dintre profesorii de școală. Aceasta se poate realiza ușor, dacă se înlecăre tract ca subinspector un profesor dintre cei mai pricepuți, care va vizita școlile din școlile în fiecare săptămână o zi, și va alege-o drept vacanță pentru școala respectivă, și deocamdată, li-se vor restitui numai cheltuielile de călătorie, ceea ce ar face o sumă neluată.

Așa înțeleg rostul sistemizării posturilor de subinspector școlar și nu după cum contemplant d. un prieten adevărat al școlii.

I. Cropsorean.

Scrisoare din Roma.

Un interview.

Articolul greco-român cu »Impăratul Traian«. — și aplanarea conflictului. — Ecouri dela vizita d. lui Brătianu la Roma.

— Dela corespondentul nostru. —

Roma, 1 Iulie st. n.

Am avut ocazia să cunosc pe o persoană, care este o parte însemnată în treburile politice ale Italiei. Și am și profitat de aceasta ocazie să aflu ceva nou despre conflictul greco-român și despre căzute prin care a trecut aplanarea lui.

Ziarul »Tribuna« va fi singurul ziar românesc care este în măsură să publice lucruri neștiute și asupra acestui conflict, și adevărata conduită pe care oamenii politici italieni au avut-o cu această ocazie.

Când a auzit că sînt român, interlocutorul meu — pe care din motive ușor de înțeles îl voi numi X, — mi a zis:

— Ah! D-ta iești supus de-al Carmen Sylvei? Apoi după o clipă, a adăugat: a-ți avut un nou contact cu Grecia.

— Când ziceți »un nou« — i-am răspuns eu, însemnează că am mai avut unul. Așa dar, știți și voi cece se petrece pe malurile deltatelor Dunăre.

— Da, și tu ceva... a răspuns în chip modest X, dar conflictul de acum este de altă natură decât cel de acum câțiva ani, în urma căruia rezultatele diplomatice greco-române s'au rupt. De data asta, conflictul a avut ca motiv un act de vandalism al muncitorilor și derbedeilor din portul Pireu, săvârșit asupra unui vapor românesc, pe care se afla nu numai cei doi principii români, dar și alte persoane sus puse, cari au fost tratate și insultate, în plus două milioane de lei ale unei bănci otomane.

Mi-s'a părut că dl X accentuază pe ultimele cuvinte ale frazei sale, astfel că am avut un moment simțământului că dănsul dă o mai mare valoare insultei și maltratărei cumnatei Kedivului decât insultei aduse bandierei române și micilor principii români, și de aceea am vrut să aflu opinia sa asupra acestui punct, întrebându-l:

— Astfel că, d-voastră credeți că insulta adusă vaporului român se poate diviza în două?

S'a urmat o lungă discuție între noi, în care domnul X căuta să-mi documenteze această tripartită a conflictului și consecințele ce ar fi putut să se nască pentru Grecia, consecințe nefavorabile, atât din partea Egiptului și prin urmare a Angliei, de care Grecia are nevoie în susținerea cererilor sale asupra Cretei, cât și din partea Turciei dela care Grecia cere Creta.

— Dar România? P'am întrebat eu.

— România vine cea din urmă, în interesele grecești.

— Mi se pare foarte curios ceia ce-mi spuneți d-voastră: România este cea mai insultată și cea mai rănită o puneți cea din urmă.

— Să ne înțelegem, a răspuns domnul X. România este cea mai insultată dar în situația actuală politică a Greciei, aceștia din urmă îl pasă mai mult de supărarea Angliei și a Turciei decât de a României, căci cu Anglia și cu Turcia ar putea să piardă mult, pe când cu România nu mai are nimic de pierdut.

— Dar războiul de represalii pe care România îl putea declara mărfurilor și supușilor greci din țara noastră?

— Un război care ar fi încetat curând.

— Credeți?

— Negreșit. Puterile ar fi intervenit, Grecia ar fi dat satisfacția pe care o va da acum și totul s'ar fi isprăvit în scurtă vreme.

— Ch ar și Italia, sora noastră mai mare, ar fi intervenit în favorul Greciei într'un caz ca acesta?

— Întrebarea d-tale este foarte delicată și nu-ți pot răspunde direct, dar te asigur, că în actualul conflict, guvernul italian a fost mai mult sau puțin pentru și a transmis Greciei notele din București, iar la București notele Greciei. Ce putea să facă mai mult?

— Să ne apere.

— Vă apărați singuri.

— Să susție rasa latină.

D, X. Incepu să rîză, și cu un ton pe jumătate glumeț, îmi răspunse:

— Vă susțineți d-tră atât de bine singuri și fără ajutorul nostru! De altmintelea, susținătoarea rasei latine după malurile Dunărei, nu este Italia... și nimeni nu s'a adresat nouă...

Zimbea și ret d. X., făcând această aluzie la politica română.

— Mă iertați, dar nu pricep tocmai bine. D-tră îmi spuserați adineauri că guvernul italian, în această chestiune, a fost mai mult sau mai puțin neutru.

— Da.

— Cum se face atunci, că ministrul de externe, Excelența Sa Marchizul di San Giulliano, răspunzând la o interpelare în cameră, a spus că Grecia a trimis mulțămiri guvernului italian, pentru modul cum a susținut-o în conflictul cu România?

— La întrebarea aceasta nu pot să răspund, dar d-ta singur poți trage învătămintele câte vrei.

— Înțeleg... nu vrei să ziceți că Italia a susținut pe Grecia... dar mă mir, cum de nu s'au aproplat raporturile de simpatie între guvernul Italiei și poporul român, mai ales după ultima vizită a ministrului președinte român la Roma.

— D-ta crezi că stau rău relațiile dintre Italia și România? Nu, absolut de loc; stau foarte bine și Italia iubește mult pe România; însă trebuie să nu uiti, că acolo unde interesele sînt mai mari, acolo se îndreaptă și privirile unul stat când îl interesează o chestie. În cazul de față, Italia are mult mai multe interese în peninsula Balcanică, și nu trebuie să uităm că comandantul jandarmeriei în Macedonia este un Italian. Da, în timpul fostului guvern Sonnino, s'a vorbit ceva în lumea politică despre promisiunile ce contele Guicciardini, pe atunci ministru de externe, le-ar fi făcut dlui Brătianu, când cu ocazia convalașenței sale a fost aici la Roma. Eu personal nu știu nimic, căci când trecutul guvern a transmis moștenirea politică actualului, nu a pomenit nimic despre acest fapt.

Încetul cu încetul, convorbirea noastră a luat o altă cale și despărțindu-ne, mi-a zis strângându-mi mâna:

— Italia iubește România, te rog să mă crezi.

I. Th. Allan.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 12 Iulie n. 1910.

— **Revistă românească oprită.** Ministrul de interne a oprit intrarea în țară a revistei »1907«, care apare în București sub direcția publicistului Ion Gr. Peucescu.

— **Inmormântarea profesorului Cunțanu.** În ziua de Sf. Petru și Pavel s'a coborât în sânul rece al cimiterului din Săliște trupul neînsuflit al veteranului profesor de cântări bisericesti dela seminarul din Sibiu, Dimitrie Cun-

țanu. De vr'o zece ani de zile părintele Cunțanu și-a ales ca loc de vilegiatură după obositoarea muncă de peste an, Săliștea, unde a petrecut, an de an, zile frumoase și senine. În acest loc, atât de iubit de el, l-a ajuns într-o dimineață frumoasă moartea, pe neașteptate, to-mai când credea că aerul de munte de care-i era atîta dor, îi va da puterile tinerești.

Inmormântarea s'a făcut cu mare pompă. Multă lume din Sibiu din Săliște și din împrejurime. Aproape toți foștii elevi d.n aceste părți au alergat la acest act jalnic. Au servit: asesorul consistorial din Sibiu, Voileanu, directorul școlii de fete Dr. V. Bologna, profesorul seminarial Dr. A. Crăciunescu, diaconii Dr. V. Stan prof. seminarial și A. Gălea, preoții din Săliște și mai mulți preoți din jur. Discursul funebral l-a rostit părintele Văleanu. Un frumos discurs a rostit profesorul Dr. V. Stan în numele corpului profesoral dela seminarul din Sibiu.

Răposatul a lăsat în urma sa regrete unanime, căci părintele Cunțanu a fost un om de omenie.

— **Volnicie jandarmerească.** Din Zlagna ni-se scrie: Săptămânile trecute jandarmii din Zlagna au sechestrat, la un ospăț țărănesc dela mai mulți feciori și fete tricolorul românesc. Urmarea a fost, că prețura dela Ighiu i-a pedepsit cu câte 10 coroane. Acum jandarmii caută pe oamenii, cari vin la Zlagna, dacă au la ei cuțite, și le confiscă. Urmarea va fi și aici pedeapsa.

Comunele de pe valea Ampoiului sînt pline de jandarmi, ceea ce produce în sinul poporului o mare iritație. Duminicile și sărbătorile nu mai e iertat să steie de vorbă vecin cu vecin, ca nu cumva să facă »comploturi«, jandarmii îi împrăștie, Furia jandarmilor nu mai cunoaște margini.

— **Necrolog.** Lucreția Corcheșiu nasc. Sf. Suluțiu a răpusat la 10 Iulie n. în vîrstă de 44 ani. Inmormântarea ei a avut loc la 12 Iulie n. în cimitirul gr.-cat. din Cămpeni.

— **Odihnească în pace!**

— **Martirii științei.** Din Londra vine știrea că profesorul Harry Kox a murit în elate de patruzeci și șase de ani, contactându-și o boală de piele prin experiențele cu razele Röntgen. Kox a fost unul dintre cei dintâi savanți, care s'a ocupat încă cu cinsprezece ani înainte cu enigmaticele raze. Cu doi ani în urmă și-a contractat o aprindere vehementă de piele apropiindu-se prea mult de un tub pentru proiectarea razelor Röntgen. De atunci începând îl chinuiau dureri teribile, cari nu le putea mulcomi nici cu cele mai puternice doze de morfină. Alaltăieri drul Kox a murit. Un alt medic englez, Eduard Hall suferă de aceeaș boală, contractată tot prin razele Röntgen.

— **Cununie.** Domnișoara Livia Clonța din Beclean și dl Romul Doctor, absolvent de teologie din Hașfalău își anunță cununia ce se va celebra Duminică, 11 Iulie n., în biserica gr.-ort. română din Beclean.

Felicitările noastre.

— **Recordul înălțimii în aviație.** Din New York se anunță că aviatorul Valter Brochius a făcut o ascensiune la Atlantic City, ridicându-se până la o înălțime de 2000 m. Brookins a făcut o ascensiune el a bătut recordul anterior, când s'a ridicat la o înălțime de 1700 metri.

— **Dimitru Cunțanu.** Despre moartea mult regretatului profesor de muzică din Sibiu familia a tipărit următorul anunț funebru:

Pătrunși de adîncă durere aducem pe această cale la cunoștința tuturor amicilor și cunoșcuților, că iubitul nostru soț, tată și moș **Demetriu Cunțan** presbiter, profesor seminarial, după un serviciu neîntrerupt de 47 ani, în al 74-lea an al

etății și al 50-lea al fetei sale căsătorii a adormit în Domnul Duminecă în 27 Iunie st. v. în Săliște, locul său de recreație peste vară.

Înmormântarea va avea loc Marți în 29 c. a. m. după serviciul divin în curtea bisericii mari din Săliște. Săliște în 28 Iunie 1910 st. v.

Jalnica Jamille.

— **Un proces al dlui Vlad.** Citim în »Drapelul« din Lugoj: Se știe că faimosul protopretore Stojakovici din Bozovici n'a permis dlui Vlad, să-și țină vorbirea de program decât numai de pe o tribună ridicată de burduși și la spatele căreia sânt edificile administrației politice. Prevăzându-se intențiunile ce le urmărea numitul protopretore, bozoviceni n'au lăsat pe d. Vlad să-și țină vorbirea pe tribună ci l-au rugat să le vorbească de pe balconul dela locuința dlui dr. Vladone. Protopretorele nu permite schimbarea aceasta și nu i-a rămas decât să se mulțamească cu arătarea d-sale de pe balconul numit. Pe când mulțimea adunată înaintea locuinței d-lui Vladone aclama frenetic pe lubitul lor candidat Dr. Vlad un căputaș dela marginea mulțimii vocifera amenințând cu pumnul pe d. Vlad. Acesta indignat de purtarea căputașului, îl strigă fără să l-cunoască cine i »pimasz és gazember«. Încă în aceeași zi căputașul, ce răspunde la numele Lipos, parește pe d. Vlad pentru vătămare de de onoare. Pertractarea acestui cauze a avut loc înaintea județului din Bozovici Sâmbăta trecută. D. Vlad a fost condamnat la 400 cor. Tot procesul acesta care în urma apelației d-lui Vlad încă nu e încheiat, are și acea parte bună, că a făcut pe d. Vlad să petreacă câteva zile »întrunol«. D. Vlad a sosit Vineri dimineața în Caransebeș, de aci a plecat la ameză cu trenul spre Iablanța, din Iablanța cu trăsura până în Bozovici percurgând așadar o parte bună din cercul electoral al Caransebeșului însoțit și întâmpinat pretulindenea de lubiții sei aderenți. La întoarcere a stat mai bine de o oră în gara Caransebeșului unde l-au întâmpinat frunțași și mult popor. Toți cei pedepsiți în urma ținutei lor la alegeri aibă mângăierea că și lubitul nostru d. noastră administrație oamenter cu înțina »Căputaș românească.

— **Mulțămă publică.** Tuturor acelor, cari la moartea neuitatei mele soții mi-au adresat cuvinte de mângăiere și consolare, pe această cale vin a-mi exprima mulțămă mea cea mai profundă. Piliu-Mare, 11 Iulie 1910. Cu stimă: *Mihail Rațiu*, paroh.

— **Logodnă.** Lucreția Macavei și Aurel Curea fidanțați. Sânt-jude, Covăsinț în Iulie 1910.

— **Convocare.** P. T. ai despărțământului învățătoresc din tractul protopresbiteral gr. or. rom. al Orăviții sânt prin aceasta invitați a participa la adunarea despărțământului ce se va ține Duminecă în 4/17 Iulie 1910 la orele 2 după ameză în școala gr. or. română din Comoriște, pe lângă următorul program:

1. O prelegere practică ținută cu elevii școalei locale de Inv. Nicolae Blaj din Calina. 2. Deschiderea adunării. 3. Constatarea membrilor prezenți. 4. Observări asupra prelegerii. 5. »Purtarea biroului învățătoresc« de Inv. Alexe Jianu, din Comoriște. 6. Raportul casierului. 7. Raportul bibliotecarului. 8. Propuneri și interpelări. 9. Închiderea adunării. — Comoriște, la 7 Iulie 1910 n. *Alexe Jianu*, președinte.

Mihai Radu croitor pentru domni, Cluj (Kolozsvár) strada Jókai Nr. 2. se recomandă on. public român.

? : Dentist român în Arad. : ?
VIRGIL MUNTEAN
:: Szabadság-tér No. 3. ::

Cronica socială și artistică.

Turneul Bănuț-Mărcuș Crișan. Tre-când din succes în succes trupa artistică a Societății noastre pentru teatru va concerta zilele următoare în orașele dela vale:

Duminecă, în 17 Iulie n. la *Sibiu*.

Marti, în 19 Iulie n. la *Blaj*.

Joi, în 21 Iulie n. la *Brașov*

și Duminecă, în 24 Iulie n. la *Făgăraș*.

Despre concertul de Dumineca trecută din Lugoj, ziarul lugojan »Drapelul« scrie următoarele rânduri de apreciere:

În fața unui teatru arhiplin de public românesc și străin din Lugoj, s'a dat concertul bursierilor noștri. Am încunjurat anume în preajma concertului orice reclamă sgomotoasă pentru a nu tăia înaltea gustului artistic al publicului. Acum, după concert însă încercăm din belșug cu bine-meritate laude pe harnicii tineri, cari prin debutul lor nu numai că ne-au produs o seară din cele mai plăcute, dar ne-au umplut inimile și cu acel simțământ cald, pe care-l simte românul văzând un bun lucru românesc.

Turneul acesta artistic fie omen bun pentru viitor. La anul să-l vedem pe Bănuțul nostru cu un teatru... și atunci n'avem nimic în contra, ca dl Zaharie Bărsan să le apuce iarăși pe dinainte cu turneul d-sale bineînțeles, și pe cât îl știm pe dl Bănuțiu mai că putem paria că așa și are să fie.

»Societatea pentru etc.« sperăm că nu za avea nimic împotriva.

Așa să fie.

Să trec însă la raport Precipis la punct, lucru cam neobicinuit la strănepoții divului Traian, urcă scena dlui A. P. Bănuțiu, cunoscut deja publicului lugojan de acum doi ani. E bun conferențiar. La început făcea economie de voce, dar din ce în ce se încălzia Vorbește despre teatru și ce se crede la noi despre actori. A avut câteva crâmpete adorabile, cari au stârnit vesele risete. Un spirit bun observator e dl Bănuțiu, caracterizează pe român numărul unu, așa că am avut din nou ocazie să rădem puțin noi de noi.

După conferința apare dl Ionel Crișan. Prezintă din cale afară simpatică, un câștig anticipativ de câteva procente. Liniștit, din cale afară senin, întonează doina »Solomoane Căpitane«. Doina pornește greu rostogolindu-se maestros peste sala plină și aplauze sgomotoase răsplăcântăreț. Dispune de un organ sonor și se vede că are școală bună. Toate mișcările d-sale le pune și le valorează în favoarea vocii sale, ce eace numai spre laudă îi poate fi.

D. Stefan Mărcuș, tenor de forță cu un material uriaș în dimensiuni, pornind dela bariton până la »C« superlor, este absolut stăpân pe sine. A plăcut din cale afară, dar direct admirat a fost în romanța din »Aida«. Publicul lugojan abia a voit să se despartă de dânsul.

Străinii veniți la concert au plecat din cale afară satisfăcuți remarcând seara aceasta ca un desăvârșit eveniment artistic. Iar noi, cum am spus ne-am simțit din cale afară fericiți, că sânt ai noștri.

Notă distinctă a făcut d. Bănuțiu cu declamațiunile d-sale.

În special discursul unui patriot de prin Maramurăș de confesie nepronunțată a stârnit un hohot care nu voia să se mai potolească.

Un domn binecunoscut în Lugoj, care dispunând și de frumoasă avere, a avut prilej să umble prin toate centrele culturale ale Europei a zis unui avocat român următoarele despre dl Bănuțiu: »Domnul meu, e păcat că tinerul acesta rămâne la d-voastră închis. Cu talentul său îl stă deschisă orice scenă. Eu am văzut mulți actori, dar în janărul acesta omul aceasta m'a frapat. Vă f licit pentrucă îl aveți!«.

Așa s'a spus.

Un director de teatru din Zürich întâmplându-se prezent și a exprimat îndestularea față de prestațiunile bursierilor noștri.

ECONOMIE.

Plata grânelor din Aradul-Non

15 Iulie 1910.

De nou a ploiat, dar puțin și fără să strice secerii-șului început.

De prezent e vreme bună și e nădejde să țină încă câteva zile.

Tirgul de bucate stagnează și afacerile decurg fără nici o animație.

S'a vândut azi

grâu 200 mm.	230
orz mm.	220
ovăz mm.	210
secară mm.	200
păpușoi 200 mm.	190

Prețurile auat socotite în coroane și bani

Marș de mărfuri și efecte din

Budapesta, 5 Iulie

Prețul cerealelor după 100 litr. a la

Orta nou

De Tita — — — — —	20
Din comitatul Albel — —	22
De Pesta — — — — —	20
Bănățanesc — — — — —	20
De Bacica — — — — —	23
Secară de calitate I. — —	14
Orzul de nutreț, calitate I.	12
Ovita de calitate I. — — —	14
Cucuruz — — — — —	11

BIBLIOGRAFIE.

La librăria »Tribunel« se află de vânz. 10—20 fil. porto:

Olariu I. Dr. Scrierile părinților apostolești

Olariu I. Dr. Evangheliile după Matei, Marcu și Luca

Olariu I. Dr. Evangheliile după Ioan

» » » Explicarea psalmilor de orologiu

Olariu I. Dr. Introducer în cărțile sante ale T. V. și N. ed. II

Olariu I. Dr. Manual de Teologie dogmatică ortodoxă

Olariu I. Dr. Epistola S. Apostol Pavel către Romani, Corinteni, Galateni și Efezeni

Dr. Theol. Gheorghe Popovici, Cuvântări bisericesti

Dr. Theol. Gheorghe Popovici, Ura-ne românilor din Transilvania cu biserică romano-catolică supt împăratul Leopold I

Andrei Ghidlu și Iosif Bălan. Monografia orașului Caransebeș

Avram Corcea, Balade populare

Înlimbul soacrelor, Comedie într'un act

Scena din viața militară, de N. Sluparu locuient

Estras regulamentul din serviciului de câmp

I. Balan, Nazarenismul. Istoria și filia lui

» Fizica (pentru școalele populare) partea I

I. Balan, Fizica pentru școalele populare partea II

I. Balan, Agricultura Partea I

N. Macovișteanu, Dela sat, piesă populară în 4 acte.

I. Bălan, Iancu de Hunyad, Cercetare istorică

La fiecare carte rugăm a se mai adăuga 30—20 fileri pentru porto. postal.

Comandele de cărți etc. precum și preț să se adreseze către: Librăria »Tribuna«

Arad str. Deák ferencz 20.

Posta Administrației.

Dionisie Coanță, Lăpușnic. Am primit abonament până la finea anului curent.

Ion Pleșa, Criștor. Am primit abonament până la 1 Iulie a. c.

Iosif Onciu, Budapesta. Am primit abonament până la finea lui August a. c.

Ion Mărginean, Năsăud. Rugăm a ne trimite din nou textul mulțămitei, deoarece nu s'a tratat la redacție. Numai pe lângă taxă se publică.

Redactor responsabil: Iulia Giurgiu

»Tribuna« institut tipografic, Nichita

"GRĂNITERUL"

Instituție de credit și economii în H. Dobra.

CONCURS.

Instituția de credit și economii "Grăniterul" în H. Dobra este de ocupat

Un post de funcționar.

Candidații la acest post au să dovedească că au absolvit vre-o școală comercială și că posed perfect limba germană atât în vorbit cât și în scris.

Căruia se va cere arătarea pretenziunilor de a se înainta direcțiunii până în luna st. n. 1910.

Direcțiunea.

Abonați și răspândiți în toate părțile țării

TRIBUNA

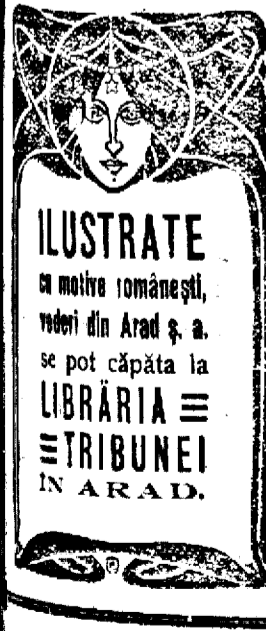
unicul ziar politic național român ce apare dimineața.

Se caută un hotelier român.

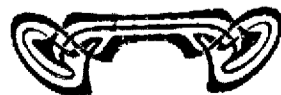
Domnii D. Șufană, hotelier în Poiana-Căminului se retrage — din cauze familiare și dorește pe calea aceasta a afla un înlocuitor bine priceput în afaceri de hotel.

Hotelul e bine cercetat și situat în cea mai bună poziție din comună.

Sunt preferiți cei căsătoriți, dar fără copii. Candidații cari pot fi angajați cât mai neîntrziat să se adreseze direct hotelierului D. Șufană, Pojana, (Szeben-m.)

CUMPAR în orice cantitate
românești, flori de tei, flori de friguri, rădăcini și frunze de mătrăgună, flori de soc fie verzi, ori uscate și Gândaci de Mai.
Farmacia lui SZOKOLY SANDOR, Arad (în fața bisericii sârbească).**ILUSTRATE**cu motive românești, vederi din Arad ș. a. se pot căpăta la
LIBRĂRIA
TRIBUNEI
IN ARAD.**Anunțuri**

primește administrația "Tribunei", pe lângă prețurile cele mai moderate.

Credit pe ipotecă, pe cambiu și pentru oficanți mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și Institut pentru spălătul rufelor cu aburi, în ALBA IULIA Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (lingă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și orice lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

CANARINI

Cele mai frumoase cântărețe moderne ce cântă

ziua și la lumină. Cântăreață tină 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Ouztoare 1, 2, 3 și 4 fl. după soi. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mămuțe și câini de soi se

capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comenzilor la loc în viață se garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

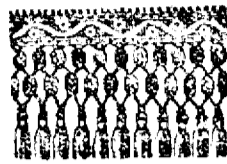
Cea mai ieftină sursă pentru cumpărat

săpunuri

pentru gospodărie, săpunuri de toaletă, parfumuri, și orice articole pentru spălat.

Luminări

de stearină și ceară pentru biserici; e fabrica de săpun a lui

Lorencz Károly,
Arad, Str. Forray p. Nadasdy.**Un tânăr** absolvent de clasa 6—8 gimn. se primește ca practicant farmacist. A se adresa la Farmacia Krebsz, Arad, strada Batthyányi.**NAGYIVÁN ANTAL** găitănar
SEGHEĐIN - SZEGED, Zrinyi-utca 2.

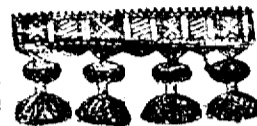
Am onoarea să aduc la cunoștința p. l. publică că mi-am asortat atelierul conform cerințelor moderne și sunt în plăcută poziție ca să pot susține concurența cu orice fabrică din capitală, în ceea ce

atrag atențiunea asupra:

impletitorilor, ciucurilor și decortilor pentru mobile și prapori, de asemenea orice ciucuri, decorații, masturi și gălțane pentru uniforme de gală în cea mai splendidă execuție. —

Vanzătorilor li se dă rabat. Informațiuni prin scrisori la cerere se dau îndată.

Comandele din provincie se execută repede și pr.

Invenție nouă!

Invenție nouă!

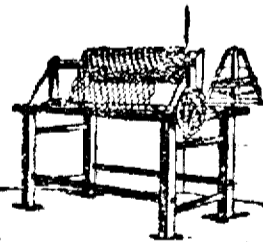
Moară de oțel pentru întrebuințare în economie și acasă, mașină excelent orzul, cucuruzul și grăul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 11 kilogram pe minut - pe lângă garanță și numai într-o marime.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru destăcerea sămânței de lucernă și trifoiu de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de imblătit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașini

ORADEA-MARE
Nagyvárad) Vilanytelep mellett.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii; singurii pot face săparea cu instrumentele mele.

— Primul crător mijlocesc. —

Recomand și mașini pentru impletitul de sirmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.

Premiat la 6 expoziții.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA

1909		1910.	
6 Iunie.		29 Maiu.	5 Iunie.
ACTIV			
121581663	87394163 Rezerva metalică Aur	8027832	126118821
1484034	34187500 " Tiate Aur	37310000	126337832
58770681	Argint și diverse monete		1838777
28896759	Portofoliu Român și Străin		1854220
11999825) Impr. pe ef. publice	10192100	63418986
15190531	" " " In cont cor.	16566527	68837850
3161621	Efectele Capital. Social		26662920
5973835	Efectele fondului de rezervă		26758627
704933	" " " amortizarea imob. și material		11999876
809245	Imobili		14798943
106901990	Mobilier și Mașini de Imprimerie		3116121
—	Cheltueli de Administrațiune		6001378
28213492	Deposite libere	106970200	712959
11482511	" " & provisoriu		819781
395171120	Conturi de valori	38208204	837072
	Conturi diverse, Sold	6080328	107230050
12000000	PASIV	406747094	404718279
26650782	Capital	12000000	12000000
3923808	Fond de rezervă	28352686	28352686
243896020	Fondul amortizării imobilelor și material	4180436	4180436
—	Bilete de Bancă în circulațiune	253526770	251157330
1798520	Profituri și pierderi	—	—
106901990	Dobânzi și beneficii diverse	1717002	1797777
—	Deposite de retras	106970200	107230050
—	" " " & provisoriu	—	—
395171120	Conturi diverse, sold	—	—
		406747094	404718279

Scomptul 5%^o. *) Dobânda 5¹/₂%.

Fond. in a. 1860.

NĂDER

măiestru

ARAD, palatul mino

Tine în magazin cele mai excelente
de buzunar cu tăie engleză și
cuțite de bucătărie din oțelul cel mai
cuțite pentru curățitul legumelor, pentru
prăjilurilor, pentru carne, punci, salază
pentru caș. Cuțite pentru măcelari și
țari, de junghiat și pentru curățitul
Pentru barbieri și frizeri: mașini de
briuri foarte fine, ascuțite, pre
mănuitori. — Revizite de masă din
picfon, de prima calitate. — Orice
brânșă aceasta precum și ascuțire, la
atelierul meu, instalat cu electricitate, pe
— — prețurile cele mai moderate.

Asudarea mânilor!

Asudarea picioarelor!

Asudarea subțioarelor!

Incetează în decurs de o oră dact

„SUDORAN”

a lui MOLNAR.

Copiii epistolelor de recunoștință ven
cate de notarul public

Stim. dle farmacist! Medicamentul „SUDORAN”
comandat de la Dta, vă măritu isesc, e be
folosit. Primiți mulțămitele mele. Cu stimă
On. d. Molnár János, farmacie la „De
Szombathely. Nu pot înțelăsa ca să nu
nosc, că medicamentul d-tale „SUDORAN”
tra asudării picioarelor și subționilor are
prinzător și e nevătmător și cu compozi
il recomand oricui. Cu stimă Sz. M. cip
St. Die! Din „SUDORAN”, leac con
picioarelor, mânelor și subșuori am presc
pentru 3 persoane, și întrebându i desp
l-au lădat foarte. Cu stimă A. S. b
St. Die apotecar Molnár! Răspunzând
d-tale, am cea mai mare recunoștință pe
DORANUL. d-tale Pentru că i cu ea
mare măsură de sudoarea picioarelor și
massage mi-a trecut de tot. Am medic
mulți cu produsul d-tale și te rog să
meși 2 sticlufe — și acestea pentru alții
cu stimă O. K. osp

St. Die apotecar! Am primit „SUDORAN”
comandat, contra asudării de picioare, mâ
suori. Credemă, că cine-l folosește disp
prescrișă, il aila de neprețut. Cu stimă F. E.
Așa zisul „SUDORANUL” contra asudă
cioare, mâni subșuori, pregătīt de d-vo
efect atât de excelent și sigur, că cu ea
conștiință il pot reco nanda nu numai
trie ci și străinătății, întrucăt „SUDORAN”
trece mult toate fabricatele șaiine, de ca
folosit până acum. Iți datorez mulțăm
scăpat de boala nepăcută, Salut R. A. im

Se poate comanda la pregtit
Molnár János, apotecar in Szombathely

Prețul unui flacon 1 cor. 30
dacă se trimite suma înainte, port
Numai „SUDORAN” prov. cu marcă să se pre

IOSEF JIKELI

SIBIU, str. Cisnădiei Nr. 47.

Telefon Nr. 190.

neguțatorie pentru articli de sticlă, porcelan și metal; făfurii și blade
inflorate, rame pentru icoane, globuri și lămpi, oglinzi țigle de sticlă.

Recomandă scule bisericesti:
Cupă și vas de botez; Potire argin-
tate pe dinăuntru aurite; Cădelnița;
Caldărușe pentru apă sfințită; Candele de părete de bronz;
Candele argintate; Cruci; Sfășnice de altar; Candelabre.
Ieftin de tot: Candelabru aurit,
pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob de
sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot K 43—
— — La dorință servește cu catalog gratis și franco. — —

In atenția onoratului public!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că eu
1 Aprilie 1910 am deschis un magazin de ciclete și mașini de
cusut și un atelier de reparaturi, în Str. Forry 20 (casa Guttm).

Aducând aceasta la cunoștința onor. public remarc că în urma
cunoștințelor mele sunt în plăcuta situație ca orice lucrări din ramul
acesta să le execut spre deplina mulțumire și pe lângă prețurile
cele mai convenabile. So himburi și reparaturi se efectuează
ieftin și conștiințios. Recomandându-mă atenției și bunăvoinței pu-
blicului, asigur că nizuința de frunte imi va fi să-mi servesc clien-
tela culant, făcându-mă ast-fel vrednic de încrederea ei.

KAPPNER MOR,

electrotehnic
Arad, Str. Forry (Casa Guttmann).
Se instalează sonerii și telefoane pe
lângă garanție.

Atrag atenția onoratului public
supra atelierului meu de
lătorie și colora
chimică existent de pe
50 de ani
cea mai veche în ramul acesta
Serviciu ireproșabil. — Prețuri
FEICHTINGER
Kolozsvár
Str. Paris 5. Telefon

ANUNȚ.

Aduc la cunoștința onoratului public
că am cumpărat și urmez conducerea

Prăvăliei de coloniale Hoffmann

Prăvălia de nou și prefăcută din colțul străzii Forray și
Tököly. Aducând aceasta la binevoitoarea cunoștință
publicului, trebuie să-i atrag atenția că pe baza cunoștiin-
țelor de zece ani petrecuți în magazinul lui Guttman S.
am în plăcută poziție ca să servesc cele mai bune articole
pe lângă prețuri ieftine și serviciu eulant, câștigând prin
aceasta mulțumirea clientelei.

Așteptând binevoitorul
sprijin semnez cu stimă :

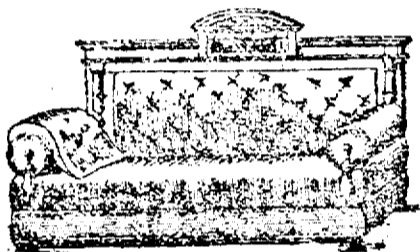
Stein Mór,
negustor de coloniale.

:- la atenția celor ce cumpără mobile. :-

Horger & Kepp

magazin de mobile, atelier pen-
tru covoare (tapețier) decorații la
Sibiu-N.-szeben, Reisper g. 27.

singură încercare vă va
convince despre ieftinătatea
articolului cumpă-
rate la noi. Conștiințioși-
te și serviciu prompt. —
Cel mai bun izvor de
cumpărat. Prețuri ieftine.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

B-A-N-I

pe moșii și case de închiriat din Arad
cu amortizație de 10—70 ani

cu mărirea sumei împrumutate cu 4, 4^{1/4}, 4^{1/2}, 4^{3/4}
50% pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de
interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.
Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipes spe-
se de intabulare, convertes datorii de interese mari.

Rezolvare grabnică, serviciu prompt

SZÜCS F. VILMOS

Reprezentanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
Bichș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

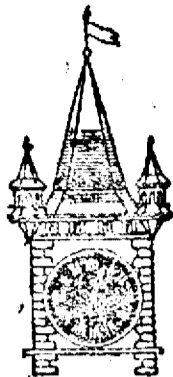
Prin noi pe lângă onorar acuzatorilor de afaceri abili
amemi de încredere.

Fondată în 1885.

Fondată în 1885.

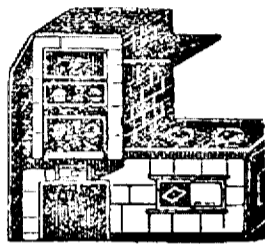
Peterka Lajos

fabrică de clasornice de turn, ang. cu contract de capit. Budapesta
Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.
— Prăvălia: V., strada Váczl nr. 57. —

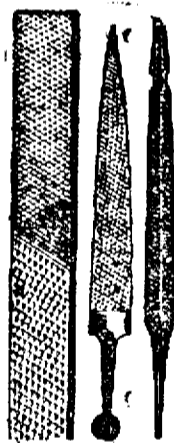
Face pe lângă prețuri moderate și ga-
ranție de mai mulți ani clasornice
de turn, școli, castele și cazarme,
primește deasemenea și repararea lor.

Fiind chemat mă duc ori unde în
persoană, prospect face gratuit și trimite
porto-franco ori cui.

Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri
Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca
scări, coridoare, cerdacuri, grillage,
căminuri, porți, ferărie pentru portale
și clădiri, deasemenea repararea și
prefacerea caselor verthelmiane etc.
aranjament pentru - rle de metal aranja-
măcelării și cășăpil, mente pentru biserici
basreliefuri, strungă- in execuție splendidă
Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

STEIN MIKLÓS

fabrică de tăiat pile

Oradea mare — Nagyvárad.

Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comer-
cianților atelierul său de tăiat
pile bine aranjat, unde se pregătesc
pile mici și mari din oțel vărsat
de prima calitate etc. Primește spre
scobire pile mici și mari vechi cu
prețuri ieftine.

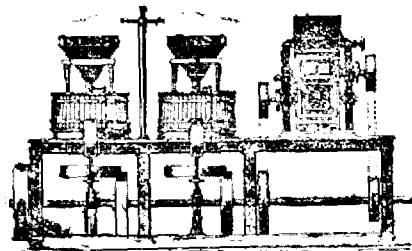
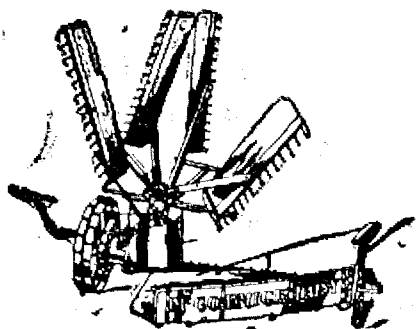
In atenția onoratelor dame!

În salonul de modă pentru
pălării speciale de dame,
deschis în Sibiu, Felscher-gasse Nr. 7—9,
al d-nei **Johanna Jekeli,**

se găsesc în bogat asortiment cele mai noi modele
de Paris, atât gata cât și forme numai. Intrarea e
liberă și neobligătoare, prețurile cele mai moderate.

Se primesc totfelul de reparaturi și transformări;
pălării de doliu se fac gata în 24 ore.

Se află în depozit tot-felul de reticole, genți
pentru dame, moderne și prima calitate.

Sam. Wagner.

Prima turnătorie de fer Sibiliană mare fabrică de mașini agricole, atelier de mori și prăvălie de fier. Nagyszeben.

Cea mai neîntrecută fabrică de mașini agricole, executate cu cea mai mare precauțiune.

MAȘINI DE LÂNĂ diferite mărimi. DARACE de lână. LUP pentru scărmanat lână. PIUĂ pentru abale (postavuri).

■ Foarte mare export în România și Orient. ■

Instalează:

MORI de orice mărime. — CILINDRE la mori pentru asortat făina. — CONDUCTE DE APĂ etc. etc. —

Efectuază:

Cele mai bune TEVI TURNATE pentru conducte de apă. Mare turnătorie de FIER și ALAMĂ. Foarte mare depozit în TEVI DE FIER de orice dimensiune. Cel mai mare asortiment în MAȘINI DE TREERAT de orice mărime. Foarte mare asortiment de MOTOARE dela 2 cai în sus.

Pe lângă cea mai mare garanție.

Prețuri foarte reduse și condițiunile cele mai avantajoase.

EXPLICĂRI și CATALOAGE la cerere gratis și franco.

SENZAȚIE!

Marele magazin de modă

aranjat după modelul orașelor mondiale

a lui

Püspöky Miklós

Kolozsvár, Mátyás király-tér 20.

(In propria casă, edificată pentru acest scop).

== Secții deosebite. ==

Modă bărbătească | Modă pentru copii

Modă pentru femei | Trusouri.

Rufărie, Pânze, Albituri.

Pentru atelierul meu de împletit ciorapi, primesc orice comande.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA

Atelierul central al fabricii: Kolozsvár, Dézsmány

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sicuit etc. Kolozsvár, Fereucz József-út 25.

Cancelarie Centrală:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Serviciu solid și conștiințios.

INȘTIINȚARE.

Am onoarea a aduce la cunoștința p. t. public și clientele, că prefăcându-ne atelierul de tapetare conform cerințelor moderne și celui mai nou

am deschis

în Arad, Str. Forray casa Hunyadi

magazin de mobile.

Totodată facem cunoscut că ținem în depozit eventual pregătim la comandă orice mobilier, pentru dormitoare, sufragerii, saloane și camere pentru fumat.

Cerând onoratei clientele să ne onoreze și pe mai departe cu încrederea ei, ce ne o păstrează deja de 34, așteptăm binevoitoarele comenzi.

Cu distincă simă:

Berán A. és Fia

depozitari de mobile.

— Telefon intra și extraurban Nr. 132. —

Magazin nou. Magazin nou.

AURITOR!

GYÖRY JÁNOS,

auritor de saloane și biserici

Oradea-mare — Nagyvárad, Rákoczi-ut nr. 7.

Primește spre executare, conform planului, aurire și reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperș de turnuri, aranjamente bisericesti apoi pregătirea tuturor lucrărilor de branșă aceasta precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor.

La dorință pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor — în provincă merg pe șosele mele proprii.

Lucrările mai însemnate ce am executat până acum: Casa nouă a orașului Oradea-mare, palatul episcopesc greco-catolic, biserica „Fără lor nouă” din Olaszi, palatul episcopesc rom.-cat.; biserica cat. greco-